

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 40

Simbătă 18 martie 1972

12 pagini — 1 leu

SEMICENTENAR

Ce înseamnă, la dimensiunea milenilor, a istoriei umane, cinci decenii? În genere, nu foarte mult. Dar dacă măsurăm aceste cinci decenii după evenimentele pe care le-a trăit, la care a participat tineretul muncitoresc și țărănesc, tinerii intelectuali democrați, atunci vom realiza cât de bogați, cât de încărcăți de semnificații sînt acești ani.

La 19—21 martie 1922 avea loc în București un eveniment important pentru viața și lupta tineretului. Lua ființă, din indicațiile P.C.R., Uniunea Tineretului Socialist, care, începînd din 1924, se va numi Uniunea Tineretului Comunist.

U.T.C. avea să continue tradițiile glorioase de luptă ale clasei muncitoare ce-și au începuturile încă în primele decenii ale veacului trecut; avea să dea impulsuri noi, puternice luptei pentru dreptate, libertate, pentru izbînda ideilor socialiste, față de care opțiunile multor militanți sociali români sînt exprimate de-a lungul întregului veac al XIX-lea. Răsfoind filele istoriei vom descoperi cu emoție că, o dată cu afirmarea clasei muncitoare, a ideilor celei mai înaltate clase din istorie, o dată cu creșterea capacității sale de organizare, de luptă, de acțiune — cu deosebire după crearea P.C.R. — vor crește și rîndurile tineretului comunist, progresist, influența sa în masele largi de tineri de la orașe și sate. N-au existat momente importante în istoria țării, în acest veac, ca și în cele ce le-au precedat, de care tineretul să nu-și lege numele prin exemplare fapte de dăruire și eroism patriotic. În 1907, în timpul războaielor, sau în lupta împotriva cotropitorilor țării în primul război mondial, la înlăturarea marelui act al Unirii întregii țări, în marile bătălii de clasă ale Lupenilor, Văii Prahovei și Griviței, în anii grei, ai împotrivrării, în zilele fierbinți ale insurecției și, apoi, într-o nouă eră a țării, după eliberare, în procesul de consolidare a unei noi realități sociale, tineretul patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — mobilizat de organizația sa revoluționară, și-a dovedit calitățile revoluționare și patriotice, capacitatea de luptă și creație, devoțiunea față de ideile partidului. Este un motiv de demnitate să știm că în toți acești ani, alături de tinerii muncitori și țărani, elevii și studenții s-au aflat pe baricadele luptei împotriva vechii orînduirii, pe baricadele construcției în anii socialiști ai țării; să știm că, alături de intelectuali virșnici, tinerii intelectuali, profesorii, învățătorii și-au îndeplinit cu cinste nobile misiune de educatori, că în mulți dintre ei, partidul, organizația de tineret au avut întotdeauna ajutoare de nădejde.

Biografia celor cincizeci de ani de luptă și activitate revoluționară a Uniunii Tineretului Comunist este o biografie exemplară. Semicentenarul pe care-l sărbătorește în acest început de primăvară încununază o bogată tradiție, pe care, în noile condiții social-politice ale țării, tinerii de azi sînt chemați să o ducă mai departe. Și o vor face-o, sîntem siguri, cu succes, cu patriotism, cu competență și dăruire.

Tineretul este speranța unei țări. Viitorul nostru este riguros conturat în programul partidului comunist. În acest viitor se află precis definit profilul moral-politic al tineretului României socialiste.

Gloriosul său semicentenar, Uniunea Tineretului Comunist și-l aniversează cu mîndria și demnitatea de a se ști un ajutor de nădejde al partidului, de a se ști organizația unei pilduitoare tradiții revoluționare, organizația al cărei program intruchipează cele mai nobile aspirații, cele mai cutezătoare idealuri ale tinerelor generații ale țării — făurirea societății comuniste în România, a acestui „vis de aur” al umanității.

NICOLAE DRAGOȘ

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la un miting al tineretului, în noiembrie 1944

NICOLAE CEAUȘESCU :

„Energia și elanul tinerei generații sînt o rezervă de mare preț a mersului nostru înainte și de aceea trebuie să unim eforturile tineretului pentru a-și aduce contribuția tot mai activă la înlăturarea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului”

(Din Cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții).

Procesul de învățămînt între tehnologie și artă

Extinderea duratei învățămîntului elementar și creșterea bruscă a populației școlare și universitare au făcut ca, în ultimele decenii, eforturile organizatorice și de cercetare să se îndrepte cu prioritate și mult timp spre aspectele cantitative. În toate țările avansate atenția se concentrează în prezent spre calitatea învățămîntului.

Într-o perioadă cînd tehnologia vine cu înlăturiri extraordinare în toate domeniile, de constituirea unei tehnologii a învățămîntului se leagă mari speranțe. „Nu putem îmbunătăți educația, se pronunță categoric B. F. Skinner, nici sporind sprijinul financiar, nici schimbînd politica, nici reorganizînd structurile. Trebuie să îmbunătățim învățămîntul însuși. Și nimic nu va rezolva această problemă, decît o tehnologie a instruirii științifică și eficientă”.

Tehnologia învățămîntului s-a constituit ca urmare a precizării sistematice obiectivelor educaționale, a progreselor și acumulărilor din teoria învățării, a descoperirii resurselor didactice ale mijloacelor tehnice moderne și a perfecționării metodelor și instrumentelor pedagogice. Definind conceptul de tehnologie a învățămîntului toți autorii au preocuparea de a preveni reducerea lui la mijloacele didactice moderne. „Tehnologia, se conchidea la un seminar pe această temă, constă în conceperea și aplicarea unor sisteme raționale de învățare, care profită de achizițiile științifice din domeniul metodelor de comunicare, al mijloacelor audio-vizuale, al amenajării sălii de clasă și al metodelor pedagogice (...). Scopul urmărit de tehnologia învățămîntului fiind interacțiunea profesorului, a mijloacelor învățămîntului și a elevului, acțiunea de

planificare a învățămîntului și de ameliorare a programelor se justifică prin rezultate... ca orice tehnologie și cea a învățămîntului presupune că procesul de aplicare a cunoștințelor și a normelor poate fi reglat și repetat”.

Profesorul va avea, așadar, de asimilat o tehnologie minuțios elaborată, dar relativ simplă și în mod sigur eficientă. Elevii vor dispune de manuale programate și de caiete de studiu individual, vor beneficia de emisiuni de televiziune școlară, iar mai tirziu de calculatoare și de discuri didactice audio-video. Profesorii vor minui metode și mijloace tehnice cu randament asigurat, stabilite în funcție de nivelurile școlare și de specificitatea logică și axiologică a conținuturilor învățămîntului, vor utiliza și prelucra teste de cunoștințe elaborate de instituții specializate etc.

Totul ne-ar indica deci că nu va mai rămîne loc pentru arta didactică, nu se va mai putea vorbi de „inefabilul” lecției sau prelegerii, de conceperea și desfășurarea activității didactice cu „farmecul și atracția frumuseții”.

Această perspectivă, considerată de unii un progres real al pedagogiei și o performanță de mult dorită a practicii educaționale, trezește însă în rîndul altora, educatori sau teoreticieni ai educației, îngrijorări sau rezistențe. Aceștia suspectează nu numai termenul de tehnologie, împrumutat din vocabularul tehnic (industrial), ci însăși concepția care îl introduce în pedagogie.

GEORGE VĂIDEANU

(Continuare în pag. a 8-a)

Vizita ministrului Mircea Malița în Cuba

Tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului care, la invitația ministrului educației din Cuba, se află în această țară în fruntea unei delegații, a vizitat zilele acestea diferite centre culturale și economice din provinciile Matanzas și Las Villas. Membrii delegației române au fost oaspeții Universității din Santa Clara, unde au fost conduși de Benito Perez Maza, rector, Eustaquie Remedios, prorector, și de alte cadre didactice. Oaspeții români au primit explicații asupra organizării și activității acestui important centru universitar al Cubei. Ministrul român a vizitat apoi centrul școlar din Meneses, citeva întreprinderi din Cienfuegos și a participat în orașul Cardenas la o adunare comemorativă cu prilejul împlinirii a 15 ani de la moartea lui Jose Antonio Echevarria, eminent conducător al studențimii din Cuba, căzut în lupta împotriva dictaturii batistiene.

În cinstea semicentenarului U. T. C.

Miercuri 15 martie a. e. au început la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, lucrările Sesiunii științifice cu tema „Locul și rolul tineretului în viața social-politică a României”. Organizată de C.C. al U.T.C., Academia de științe sociale și politice,

Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Consiliul Unirii Asociațiilor Studențești din România, Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia „Ștefan Gheorghiu”, manifestarea aceasta de largă amploare este închinată semicentenarului U.T.C.

La lucrările sesiunii au fost prezentate peste 150 de comunicări.

Tot miercuri, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului U.T.C., a fost înmănat drapelul jubiliar unor organizații U.T.C. fruntașe. Între acestea se numără și organizația U.T.C. a Liceului „Matei Basarab” din București.

Expoziția școlilor din sectorul 3

În prezența a numeroși profesori, elevi și părinți ai acestora, miercuri 15 martie a. c. la Liceul nr. 15 din București tovarășul Dumitru Popa, prim secretar al Comitetului municipal de partid, primarul general al Capitalei, a tăiat panglica inaugurală a expoziției de lucrări practice executate de elevii din sectorul 3 în atelierele școlare.

Abundența, diversitatea și calitatea exponatelor atestă seriozitatea și progresele pregătirii tehnico-productive pe care o primesc elevii școlilor generale, profesionale și liceelor din acest sector. Între altele, Liceul nr. 15, gazdă tradițională a expoziției, prezintă ramele de susținere pe care le produc elevii în atelierele școlii pentru întreprinderea „Suveica” și montajele de manometre pentru Uzi-nele de mecanică fină (numai pînă la sfîrșitul

acestui an școlar elevii liceului vor confecționa 930 000 de rame metalice și vor monta 150 000 de manometre). Liceul „23 August”, se distinge prin piesele pentru motoarele L.D.E. și statoarele de bobinat, iar Liceul „Alexandru Sahia”, prin ansamblul de piese de mașini de rebobinat, prin întrerupătoare și bobinele electrice, prin lucrările de marochinărie și cizmărie (genți, poșete, cordoane, portvizite, sandale de damă etc.). Liceul nr. 9 cu limbile de predare maghiară și greacă, printr-o largă gamă de țesături și împletituri.

Aproape fiecare școală oferă ochilor vizitatorilor probe originale ale hărniciei, ingeniozității și măiestriei profesorilor și elevilor săi. Școala generală nr. 85 se recomandă cu lucrări executate în propria ei microturnătorie. Școala generală nr. 51 cu diferite tipuri de balamale lucrate de elevi, dar și cu pinza și covoarele țesute de eleve. Școala de muzică și arte plastice, cum e și de așteptat, prin lucrări de artă plastică de o ridicată tinută artistică, Grupul școlar special nr. 1 prin lucrări de tapițerie și împletituri de răchită.

Natural, marile performanțe în domeniul tehnicii, al practicii productive rămîn privilegiul învățămîntului profesional și tehnic. Se remarcă astfel, aparatele de radio, receptorul telefonic (emisie-recepție), dispozitivele electronice de verificare a pieselor, aparatul de sudură prin puncte, matricele, aparatul pentru verificarea legilor curentului electric, aparatul pentru măsurarea inductanței curentului electric realizate de elevii Școlii profesionale „Electroapara-taj”, după cum se remarcă aparatele și piesele realizate la Grupul școlar „23 August” (a că-

rui producție atinge valoarea de 2 800 000 lei) sau la Grupul școlar al uzinelor „Republica”.

Vizita directorului Biroului european al U.N.I.C.E.F.

Martii după-amiază a părăsit Capitala B. T. Twight, directorul Biroului european al Fondului Națiunilor Unite pentru Copii — U.N.I.C.E.F. — care a făcut o vizită de studiu și documentare în țara noastră. În timpul șederii în România, oaspetele a avut întrevederi cu Dan Enăchescu, ministrul sănătății, Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, Alexe Popescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului și Maricuri Novac, adjunct al ministrului comerțului interior. Înainte de plecare, B. T. Twight a declarat unor redactori ai „Agerpres”: „Vizita mea la București și convorbirile cu reprezentanții guvernului român au avut menirea să pună bazele colaborării concrete între Fondul Națiunilor Unite pentru Copii — U.N.I.C.E.F. — și România. Contactele permanente, stabilite între U.N.I.C.E.F. și România, a spus domnia-sa au scos în evidență o arie largă de preocupări comune, în care colaborarea este nu numai posibilă, dar și reciproc avantajoasă. Am găsit în România o structură organizatorică foarte bine pusă la punct pentru ocrotirea și educarea tinerei generații, fapt care înlesnește colaborarea în direcția unor programe concrete”.

Correspondența

Un lucru care pare atât de simplu în principiu se relevă în practică plin de greutate. Numai așa se explică numeroasele scrisori care ne vin la redacție pe tema alegerii orarului. Înțelegem că un orar perfect rămîne un „pium desiderium” pentru numeroase școli, dar nu putem pricepe și, mai ales, admite întoarcerea lui viciată de alte considerente de cit cele care privesc condițiile concrete și locale ale școlii. Bunul plac al conducerii școlii, interesele personale ale unor cadre didactice, avantajarea unora prin depășirea altora în fixarea zilelor și orelor de predare sînt factori care generează perturbări în desfășurarea în bune condiții a procesului de învățămînt și, pînă la urmă, se reflectă în slaba pregătire a elevilor.

Din mulțimea sesizărilor primite la redacție, ne-a oprit atenția cazul Școlii generale nr. 1 Bolințești, com. Berești-Meria, jud. Galați relatat de tov. Învățător Ștefan Ghimpu, organizatorul grupei școliale din școală. Orarul claselor V—VIII, anexat scrisorii, vorbește de la sine despre încălcarea normelor pedagogice și igienice: ore de matematică, fizică, limba franceză, limba română, reparatizate pe ultima oră, practica productivă fixată în prima oră, după care urmează diferitele obiecte de curs. Din scrisoarea reies și alte păcate ale orarului: cursurile de după-masă încep la ora 12 cînd abia termină clasele I—IV și asta numai ca să înlesnească naveștilor reîntoarcerea la domiciliu la ore convenabile pentru ei. Cum s-ar zice orarul e întocmit în funcție de trenuri. Probabil — și lucrurile ne lasă să bănuim — că și reducerea recreației elevilor are aceeași explicație. Justifică aceste încălcări ale întocmirii judicioase a orarului condițiile locale din școală?

Școala este nouă, construită în 1962, cu patru săli de clasă, laborator, cameră pentru material didactic, camera pionierilor etc. Are, cum s-ar spune, condiții normale pentru ca cei 107 elevi (cl. V—VIII) și cele 6 tovarășe profesoare să-și desfășoare activitatea. Atunci?

Am primit la redacție din partea conf. univ. T. Toró, de la Facultatea de fizică din Timișoara următoarea scrisoare:

„În calitate de cadru didactic universitar, care predau cursul de fizica nucleului particulelor elementare la Facultatea de fizică a Universității din Timișoara, mă simt obligat să vă atrag atenția, asupra unei regretabile greșeli, care figurează în articolul lui P. POGINGEANU, în nr. 36 din 19 II 1972, al revistei dv., articolul fiind intitulat „Prim algoritm.....” p. 7.

Este vorba de o greșală fundamentală în schema anexată articolului, și anume la punctul II la antimaterie, se scrie: **antineutron pozitiv**, lucru fundamental greșit, căci antiparticula neutronului este tot neutrul n.p.d.v. electric; mai departe, se scrie **antifotoni**, dar se știe că fotonul este una dintre puținele particule care nu au antiparticule.

De altfel, tot articolul și în special schema publicată este confuză și inconsecventă din punct de vedere științific.

[...]

Este grav, de asemenea, faptul că modelul propus de autor (P.P.) a fost sub forma aceeași — greșită — deja experimentat cu bune rezultate, cum se exprimă însuși P.P.”.

Punem la dispoziția specialiștilor coloanele publicației noastre pentru a elucida problema în discuție, respectiv schema anexată în articolul colaboratorului nostru conf. univ. P. Pogingeanu, din centrul universitar Cluj.

Direcțiunea Liceului „Bolyai Farkas”. Tg. Mureș. — Înțelegem foarte bine situația în care vă găsiți față de numeroasele întrebări pe care vi le pun părinții elevilor cu privire la concursurile de admitere în învățămîntul superior și liceu.

Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului în legătură cu aceste două categorii de examene sînt precise. Absolvenții celor două cicluri, respectiv absolvenții anului IV și al clasei a VIII-a, vor fi examinați numai din materia prevăzută în programele în vigoare — care vă sînt de altfel cunoscute — și de acest lucru au fost nu o dată invitați să țină seama comisiiile de examinare.

În ce privește propunerea pe care ne-o sugerați ca elevii să fie examinați numai pe baza manualului seriei ultime de promoții (de exemplu, la anatomie întrebările să fie formulate numai din materia cuprinsă în manualul din anul școlar 1970/71) și nu din cel în vigoare în prezent, credem că iesim din cadrul dispozițiilor legale. Că au intervenit unele modificări la materiile pe care elevii le-au studiat în anii precedenți — unele capitole din fizică, chimie, anatomie etc. — sistem de acord, după cum nu nesocotim nici greutățile care se nasc de aici. Ele însă nu trebuie exagerate.

În cadrul cursurilor de pregătire și al consultațiilor pentru aceste două concursuri care se organizează de școală și de institutele de învățămînt superior, greutățile, pe care le arătați, pot fi învinse. Reveniri, completări și restructurări a materiei predate în anii anteriori se pot realiza și în cadrul lecțiilor finale de recapitulare și de sinteză pe care cadrele didactice le planifică pentru perioada ultimă a anului școlar.

În legătură cu problema ridicată de unii părinți că în programa concursului de admitere în liceu „figurează lecturi din clasa a V-a” sîntem și noi de părerea dv. că „ele trebuie să fie cernute cu atenție”. Din păcate, însă nu putem da indicații. Pentru moment, nu putem decît să reținem observația dv. pentru studiu.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Intrucît unele cadre didactice au cerut lămuriri în legătură cu **plafonarea reținerilor** ce li se pot face din salariul tarifar, menționăm că această problemă a fost rezolvată prin Decizia nr. 6 a Plenului Tribunalului Suprem din 30 oct. 1971 cu privire la interpretarea unor prevederi legale referitoare la răspunderea materială a angajaților. Potrivit îndrumărilor date prin decizia respectivă, precizăm următoarele:

Codul Muncii, în art. 68 (alin. 2) stabilește că pentru acoperirea pagubei cauzată de un angajat, reținerile în decursul unui an nu vor putea depăși cuantumul a trei salarii lunare. Prin noțiunea de „salariu lunar” se înțelege salariul tarifar de încadrare realizat, corespunzător timpului efectiv lucrat, inclusiv sporurile și indemnizațiile care, potrivit normelor legale în vigoare, se includ în salariul tarifar. (Pentru stabilirea „salariului tarifar de încadrare” al funcționarilor didactice, se va consulta Tribuna școlii nr. 37 din 26 februarie 1972, răspunsul dat tov. Ion Bătrîncea.) Nu se includ în salariul tarifar realizat sumele reprezentînd contribuția pentru pensia suplimentară, diminuările pentru neîndeplinirea sarcinilor stabilite (potrivit criteriilor aprobate de Ministerul

Educației și Învățămîntului), precum și reducerile ca urmare a aplicării unor sancțiuni disciplinare. În același sens urmează să se folosească noțiunea de „salariu” și pentru stabilirea ratelor lunare ce se rețin pentru acoperirea daunelor (potrivit art. 71 din Codul Muncii) și care nu pot fi mai mari de o treime din salariu, fără a putea depăși, împreună cu celelalte rețineri pe care le-ar avea angajatul, jumătate din acest salariu. În aplicarea dispozițiilor legale arătate mai sus se va ține seama de salariul tarifar net (adică fără impozit) și nu de salariul brut.

La stabilirea, atît a plafonului celor trei salarii lunare (prevăzută de art. 68 din Codul Muncii) cît și a cuantumul datelor lunare (prevăzute de art. 71 Codul Muncii) se vor avea în vedere toate majorările sau diminuările salariului, tarifar care intervin în perioada recuperării pagubelor.

În decizia sus-menționată se indică de asemenea că la stabilirea plafonului celor trei salarii lunare se va ține seama de media salariilor tarifare încasate în cursul anului calendaristic în care se face recuperarea. În mod corespunzător se au în vedere și variațiile veniturilor în cazul în care angajatul este pensionat.

Vasile M. Gheorghe de la Liceul din Negrești — jud. Vaslui întreabă dacă perioada lucrată ca președinte la Comitetul executiv al Consiliului popular și ca șef al secției secretariat în aparatul Comitetului executiv se consideră vechime în învățămînt. Potrivit normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt, de la 1 ianuarie 1970 se includ în calculul acestei vechimi numai perioadele în care o persoană care are studiile de specialitate prevăzute în Statutul personalului didactic pentru îndeplinirea unei funcții didactice de predare, îndeplinește — cu aprobarea de transfer a Ministerului Educației și Învățămîntului — o funcție aleasă, salarizată în aparatul de stat local (președinte sau vicepreședinte al Comitetului executiv). Pentru personalul didactic care a trecut în aceste funcții înainte de 1 ianuarie 1970, sau pentru cei încadrați în astfel de funcții înainte de această dată, perioadele respective se recunosc la încadrarea într-o funcție didactică — dacă îndeplineau condiția de studii indicată. De asemenea, se menține la vechimea în învățămînt timpul în care personalul didactic a îndeplinit funcția de secretar al Comitetului execu-

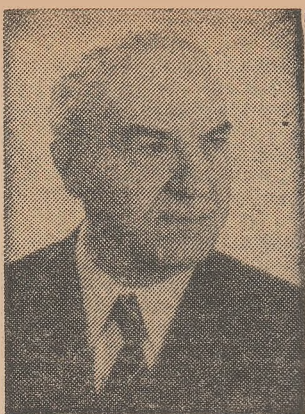
tiv al Consiliului popular înainte de 1 ianuarie 1970 (îndeplinind și condiția de studii prevăzută), dacă perioada respectivă l-a fost recunoscută la salarizare pînă la aplicarea normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt.

Ioan Roșca, Școala generală din satul Goruia, județul Caraș-Severin. Vă precizăm că pot fi salarizați institutor I sau II numai învățătorii de la cl. I—IV care au diploma liceului pedagogic și diploma de licență universitară (indiferent specialitatea) sau diploma de absolvire a institutului pedagogic. Cei care au alte studii — chiar dacă sînt echivalate prin normele Ministerului Educației și Învățămîntului cu studii universitare sau pedagogice superioare pentru a preda ca profesor la cl. V—VIII — nu pot fi salarizați ca Institutator I sau II. În această situație sînt și învățătorii de la cl. I—IV care au promovat anul IV la învățămîntul fără frecvență și care — deși la clasele V—VIII pot fi salarizați ca profesori categoria a II-a de studii — nu vor putea fi încadrați ca institutor decît după obținerea diplomei de licență.

Th. Leonescu

M. ARIEȘANU

Interviul nostru

Acad. PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI

despre:

DASCĂLII MEI

— Care e cea mai luminosă figură desprinsă din galeria dascălilor din viața dumneavoastră didactică? — m-am adresat academicianului Petre Constantinescu-Iași.

Prezent în lupta partidului încă din anii grei ai ilegalității, interlocutorul de azi al „Tribunei școlii” a desfășurat o susținută activitate în învățământul liceal, ca și în cel universitar, deopotrivă cu însemnate munci obștești: vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, imediat după istoricul act de la 30 Decembrie 1947, și în repetate rânduri ministru; actualmente membru al C.C. al P.C.R., deputat, președinte al Uniunii Societăților Științifice ale cadrelor didactice.

La cei optzeci de ani, de care fi mai desparte numai câteva luni, oaspetele nostru are sacul plin cu amintiri...

— Vedeți, întâmplările care s-au succedat în viața mea didactică îmi deslușesc trei figuri de seamă, dascăli cărora le port o caldă recunoștință. Cronologic, să-i dau întâietate lui Gheorghe Nădejde, profesor de științe naturale, directorul gimnaziului „Ștefan cel Mare” din Iași. Era fratele vestitului Ion Nădejde, și, împreună cu el, în Iași din primul deceniu al noului veac, cel în care trăim, reprezenta o jumătate din faima „fraților socialiști”. Pedepsit de guvernul timpului pentru activitatea lui socialistă, Gheorghe Nădejde fusese izgonit de la catedra unui liceu de stat și funcționa în grele condiții materiale la gimnaziu. Acolo făcea știință și omenie. Blînd, patetic chiar, deopotrivă cu elevii ce-i plăteau taxele, ca și cu noi, ceilalți, copiii calicimii, ne făcea pe toți să simțim ce înseamnă cu adevărat căldura față de elevi și, totodată, erudiția unui profesor. Ceea ce ne preda el, la acele științe naturale, călătoriile științifice pe care ni le oferea la fiecare oră de curs, în lumea florei și a faunei, în însuși universul genetic, ni l-au păstrat, tuturor în amintire.

Dar acest mare pedagog ne-a fost și dascăl întru ale socialismului. Cîte broșuri cu literatură de inițiere socialistă, plătite din propriul său buzunar, de loc îndestuat, și cîte probleme care se iveau în mintea și în cumpăna spirituală a unui elev ajuns în curmătura acelei „teribile vîrste” a gimnaziului, nu ni le-a lămurit, în spirit marxist, acel „domnu’ Gheorghe Nădejde”, prin care am putut citi astfel biografia lui Karl Marx!

În Liceul Național, unde atmosfera era mai austeră și profesorii mai distanți de masa elevilor, prin rigiditatea unui protocol întreinut și de

măreția zidurilor, dintre toți profesorii mei de atunci, îi păstrez — făclie nestinsă — pe Grigore Birsa, cel de latină. Împreună cu colegii mei de atunci, Costache Moțaș — care avea să devină savantul biolog și ilustru profesor universitar, venerabilul octogenar de azi. — eram „contaminați” de socialism (după cum se spunea în limbajul vremii), astfel că încă din clasa a V-a de liceu (azi, cl. a IX-a) situația aceasta ne crea, la amîndoi, continue dezbinări, — și nu numai cu argumentele verbale ale susținerilor ideologice, — cu mulți dintre colegii care căzuseră victimele propagandei feluritelor variante ale ideologiilor burgheze și discriminărilor rasiale.

Mă îndemnase inima să subscriu și eu un leu — agonisit din meditațiile pe care le dam elevilor din clasele mai mici — pentru alcătuirea fondului de susținere a candidaților socialiști în campania electorală pentru alegerile parlamentare ale anului 1911. N.D. Cocea, care conducea ziarul socialiștilor, publicase lista generoșilor donatori, printre care și un Petre Constantinescu, Iași. Cu virgulă, nu cu liniuță, indicînd doar locul geografic al subscriitorului. Astfel a devenit Iașul, abia mai tîrziu integrat, numele meu patronimic. Dar huliganii din clasă m-au denunțat directorului, că eu sînt „socialistul” cu subvenția. Două săptămîni, de cîte ori se crăpa ușa clasei, mă așteptam să aud: „elevul Constantinescu Petre dintr-a opta, e chemat la cancelarie, la domnu’ director”. Dar abia în cea de-a treia săptămîină, mi-a atînit calea însuși directorul. El, personal: „te aștept la mine, dar să nu pleci de la oră, să nu spui nimănui că te-am chemat, ci numai după încheierea programului, după curs”. Am intuit că scandalul se dezlănțuise.

Am intrat, astfel după cum fusese chemat, în cancelarie. Iar directorul care era singur, mă aștepta. M-a îndemnat să-l urmez în biroul lui personal, în care, fără martori, cu ușile bine închise de el însuși, deși cu o ținută întotdeauna ceremonioasă, mă privise de astă dată cu o profunzime pe care nu i-o cunoscusem pînă atunci:

— Tu ești cel care a scris un leu pentru Partidul socialiștilor?

— Da, domnule director.

— Cum ai ajuns tu, elev, să frecventezi acea lume pe care, atît disciplina liceului cît și orînduirea statului, te opresc s-o cunoști, să i te alături?

— Dar eu sînt membru al Partidului Social-Democrat, domnule director. Știu pe de-

V. FIROIU

(Continuare în pag. a 10-a)

Asist cu regularitate la fiecare început de săptămîină pe elevii anului V ai Liceului pedagogic de învățători din București desfășurîndu-și lecțiile practice la școlile de aplicație nr. 164 și 193. Prilej, pentru mine profesor metodist, de meditații și investigații asupra propriului meu stil de muncă cu elevii, asupra atîtor înnoiri care se cer realizate în munca noastră didactică și, mai ales, asupra renunțării la atîtea practici vechi, uriașe frîne în calea dezvoltării cerute de societatea zilelor noastre.

Caracterul dinamic al societății noastre în plină și rapidă dezvoltare are nevoie de oameni cu structuri psiho-intelectuale dinamice și flexibile, capabili la o rapidă acomodare, capabili să-și modifice ușor o schemă mentală; înzestrați cu o gîndire globală, probabilistică, prospectivă, pluridisciplinară, pe scurt cu o gîndire modernă.

Principiul că „a preda este o cale excelentă pentru a învăța”, însușit de toți practicienii catedrei, se cere completat, poate optimizat, dinamica socială contemporană îmbogățind mesajul predării cu sensuri noi: fluxul informațional câtă a fi sporit prin valențe educative. A ști să ne oprim la ce este esențial temei date și să definim ce este esențial fiecărei vîrste școlare constituie o cale capabilă să apropie actul predării de mesajul cu care este investit.

Un exemplu: conform planului nostru de învățămînt la istorie, în cursul școlarizării, elevului îi este prezentat Mihai Viteazul de trei ori: în clasa a IV-a, a VIII-a și a XII-a. De fiecare dată însă alta va fi problema esențială necesară a fi evidențiată, acordată cu caracteristicile de vîrstă ale elevilor, cu interesele lor.

Primul Mihai este al mitului, structurat deci pe universul copilăriei; al doilea, omul de acțiune, eroul cerut de caracteristicile preadolescenței; al treilea, diplomatul abil care știe la nevoie să înlocuiască sabia cu tot arsenalul diplomației feudale, în care se mișcă cu o uimitoare ușurință. El depășește limitele eroului de la Călugăreni și se demonstrează a fi o personalitate politică europeană. Pentru că la vîrsta acestui sfîrșit de adolescență, problemele politice interesează tineretul care dispune deja de cunoștințe suficiente spre a se angaja într-o discuție de politică europeană.

Și, pe același univers al copilăriei, de ce să nu creionăm elevilor din clasa a IV-a un Tudor, așa cum a fost el cunoscut, iubit și descris de către contemporanii săi și să insistăm la clasele mai mari asupra pre-

zentării desfășurării revoluției de la 1821, cu cele două faze ale ei perfect distincte, așa cum rezultă ele din înseși declarațiile rostite sau scrise de Tudor, adresîndu-se fie răsculaților, fie eteriștilor, boierilor sau turcilor? Pentru că numai adolescențul, elev al ultimelor clase de liceu, cu zestrea lui de cunoștințe, poate aprecia cu justețe suita de evenimente care au fost antrenate de desavuarea mișcării eteriste de către țarul Alexandru I, evenimente care au obligat pe Tudor să-și schimbe radical poziția atît față de eterie, cît și față de boierime și Poarta otomană.

Procedînd astfel, vom reuși să prezentăm tineretului nostru, alături de Tudor eroul, pe Tudor politicianul patriot, format la școala aspră a unor realități de care a ținut seama, pentru că le-a înțeles, cu toate limitele ce le-a manifestat, dar care au fost nu numai ale lui, ci și ale vremii aceleia.

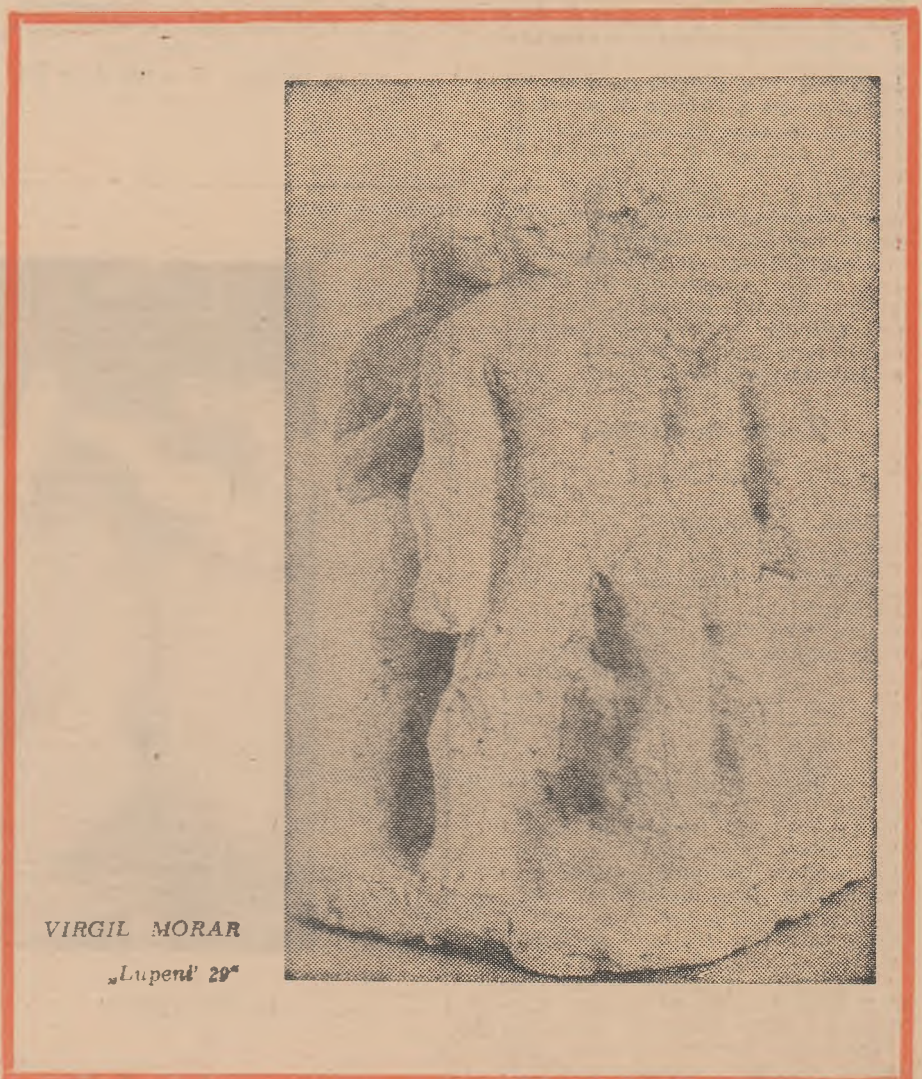
Dacă Mihai trebuie să trăiască în înțelegerea elevilor noștri ca: „fiu al faptelor sale”, Tudor trebuie înțeles ca „fiu al epocii sale”, adică un precursor al epocii moderne.

Pornind de la aceste considerații, cred în posibilitatea transmiterii oricărui adevăr științific, la orice vîrstă a școlarizării elevilor noștri, cu condiția depășirii pragului care recomandă „concordanța dintre materialul de învățat și particularitățile specifice vîrstei”, prin angajarea mai fermă și mai îndrăzneată pe treapta „realizării cît mai integrale a capacității de învățare a copiilor”.

Există posibilități nelimitate de dezvoltare intelectuală și morală a tineretului nostru, atunci cînd la catedră oficiază un dascăl care înțelege că, în virtutea autenticismului propriu ființei umane, copiii se îndreaptă singuri spre învățatură, mai ales dacă pe drumul frumos al cunoașterii se întîlnesc două pasiuni: cea a unei personalități realizate, a dascălului, și cea în devenire, a elevului.

Cred în valoarea educativă a lecției de istorie, atunci cînd propunătorul înțelege că fiecare acțiune umană, fie ea singulară sau colectivă, nominalizată sau anonimă, poartă o încărcătură de dramatism și, în același timp, de inefabil și candoare aproape incomensurabilă. Cred în valoarea educativă a lecției de istorie, dacă ea este înțeleasă ea o oră din crugul fără de sfîrșit al timpului, în care profesor și elevi au reușit să înscrie un semn pe răbojul istoriei zilelor noastre.

LIVIA MUSCULIU

VIRGIL MORAR

„Lupeni” 20”

Trei zile pe meleaguri sucevene

Săptămîna trecută, Inspectoratul școlar al județului Bistrița-Năsăud, împreună cu mai mulți directori de școli au făcut o vizită colegilor lor din județul Suceava pentru a se consulta asupra unor probleme actuale privind trecerea la învățămîntul pe cabinete și laboratoare, modernizarea învățămîntului. La acest schimb de experiență care a durat trei zile au fost în permanență prezenți, alături de ceilalți inspectori și profesori, inspectori generali școlari ai celor două județe (Leon Hogiu — Bistrița-Năsăud; Eugen Pleșca — Suceava) și prof. Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului.

Prima zi, Cîmpulung Moldovenesc

Vizita a început la Liceul „Dragoș Vodă” din Cîmpulung — unul dintre acele prime și încă puține licee din țară care au trecut deja la organizarea învățămîntului pe cabinete — cu un referat expus de directoarea liceului, profesoara emerită Hortensia Șuhan. Din referat oaspeții au aflat cum s-a organizat aici (într-un timp record!) învățămîntul pe cabinete. Bănuind că unii dintre cititorii noștri vor fi interesați să afle și ei, reproduc câteva fragmente edificatoare: „Trecerea la acest sistem de predare a necesitat rezolvarea unor probleme privind redistribuirea spațiului și mobilierului existent, verificarea, sortarea și redistribuirea materialului didactic, achiziționarea și confecționarea unor noi cantități de material didactic prin autodotare, întocmirea orarului, fluxul elevilor în clădirea liceului, serviciul pe școală al elevilor și profesorilor, desfășurarea activităților educative, a meditațiilor și consultațiilor”. Fiindcă una din chestiunile care declanșează în primul rînd perplexitatea directorilor atunci cînd e vorba de organizarea învățămîntului pe cabinete este aceea a spațiului, să vedem cum a fost rezolvată ea aici. Citez în continuare. „În distribuția spațiului s-a ținut seama de numărul profesorilor care au norma întreagă sau numai jumătăți de normă la liceul nostru și de necesitatea de a grupa cabinetele de specialitate sau specialități frudite, pe același nivel. Orele de dirigiență se țin, parte în cabinetul de științe sociale la clasele care permit acest lucru sau în cabinetul dirigintelui respectiv. De asemenea, orele de studiu, meditație și consultație se desfășoară în cabinetul disciplinei respective. S-a stabilit ca primirea zilnică la ore a elevilor în școală să se facă în sala festivă, alături de care se află vestiarul, la ora 7 și 45 minute”.

Prima zi s-a încheiat după un dialog (economic și la obiect cu profesorii liceului pe marginea utilizării noului sistem), cu o vizită la Liceul militar și la originalul Muzeu al lemnului din localitate, unul din mai multele momente de divertisment care au agrementat acest schimb de experiență.

Ziua a doua, Rădăuți

După scurte popasuri la mînaștile de pe traseul Cîmpulung—Rădăuți și pe la vestita olărie din Marginea, unde elevii Școlii generale din localitate lucrează cot la cot cu olarii (nu se remarcă deosebiri între ceramica lucrată de ei și cea aparținînd celebrilor maiștri), oaspeții sucevenilor s-au oprit la Liceul de cultură generală nr. 2 din Rădăuți. Au venit să vadă ce au realizat profesorii și elevii acestui liceu — și au avut ce vedea. Dacă aș enumera cabinetele și laboratoarele școlii, nu s-ar înțelege mare lucru. Dacă aș adăuga că ele sînt dotate cu aparatură și mobilier modern, iar s-ar înțelege prea puțin. Dar, dacă precizez că profesorii școlii sînt autori ai proiectelor după care sînt realizate cabinetele și laboratoarele, că mobilierul lor și o bună parte a aparaturii sînt confecționate de elevi, mi se pare că informația are o deosebită densitate. Pentru cine are vreo îndoaială, mai adaug că, mai mult decît atît, în conformitate cu planul de producție

al liceului pînă la sfîrșitul acestui an școlar, va fi pus în vânzare mobilierul pentru dotarea a încă douăzeci de laboratoare de fizică și chimie și a zece cabinete de științe sociale. Cum? În cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă, pe care elevii o fac, o parte într-un atelier propriu, la întreprinderea de mobilă de lîngă școală, după un program asemănător celui al școlii profesionale, astfel încît la absolvirea liceului să poată fi încadrați direct în producție, iar altă parte în atelierele școlii dotate cu aparate de sudură electrică și autogenă, mașină de țesut, polizoare, bormașină etc. Dar, mai ales, prin hărnicia și pasiunea profesorului Petre Bejinaru, directorul liceului, și a colegului său Peter Storoș, profesor de educație fizică. Admirabil acest om cu carură de luptător, un fel de *bun-la-toate și aleară-toată-zia* care își dedica tot timpul școlii, se ceartă cu directorul pînă la miezul nopții pe cite un proiect de laborator care n-are nimic comun cu disciplinele predate de ei, a construit un impresionant complex sportiv apt pentru meciuri nocturne și se zbate să mai zmulgă șase metri de spațiu pentru viitoarea sală de gimnastică ale cărei temelii se pun acum. „Fără șase metri nu pot intra în concursuri oficiale” se plînge el.

După ce au vizitat școala și au asistat la lecții, profesorii din Bistrița-Năsăud au participat la un dialog cu directorul școlii. (Un dialog laconic, rezumat la întrebări și răspunsuri pe teme practice, nu cum mi s-a mai întîmplat să văd pe aiurea.) Spicuesc câteva replici:

— Ce preocupări de renovare a didacticii propriu-zise se asociază celor de renovare a tehnologiei?

— Și noi, ca și alții, sîntem tributari multor canoane ale sistemului tradițional. Ne luptăm cu noi înșine, cu stereotipia, cu tradițiile, cu rutina. Condițiile tehnologice creează un cadru care ne constrînge la renovarea lecției.

— Cît timp de pregătire cere predarea unei lecții în cabinet?

— Dublu, față de o lecție obișnuită. Dar la unele mult mai mult.

— Cum ati rezolvat problemele de conducere în aceste împrejurări speciale?

— Aveți răspunsul aici! — Intervine prof. Eugen Pleșca, inspectorul general al județului, scoțind la iveală un carton de dimensiunile unui pachet de țigări.

Era o fișă tipărită pe o parte și pe alta cu corp șapte, care cuprinde într-o maximă condensare cîteva norme elementare de management, pe care inspectoratul a distribuit-o tuturor directorilor din județ.

De la Rădăuți, în drum spre Su-

ceava, o scurtă oprire la Școala generală de zece ani din Milișău — demonstrație concludentă a rezultatelor la care poate ajunge o școală rurală atunci cînd ia în serios ideea autodotării.

Ziua a treia, Suceava

Cea de-a treia zi a început la Liceul economic din Suceava. Corneliu Duceac, tînărul director al liceului, profesor de matematică, om de o vitalitate debordantă, își prezintă școala atît de curată, de modernă, și de bogată în detalii ingenioase. Remarcă experiențele care se fac aici în materie de ergonomie școlară aplicată cu intenția de a se elabora un prototip care să fie recomandat tuturor școlilor din județ. Știați că în lumina ultimelor cercetări ergonomice, peretele din față al unei săli trebuie să fie vopsit în roșu spre cărămiziu, latura onusă luminii galben-lămiu, iar spatele bleu? Am văzut astfel de săli la liceul economic. Și am mai văzut o originală instalație de testare avînd cite patru linii de lucru pentru fiecare elev, permițînd profesorului să recepteze răspunsurile tuturor elevilor și să prezinte clasei, pe un panou luminos, răspunsurile bune. Autorii ai instalației: directorul și profesorii școlii. De notat încă o originală instalație pentru aparatul de proiectie. O nișă într-un perete lateral care, la o apăsare pe buton (totul e acționat prin telecomandă) se deschide și lasă să apară epidiasconul.

O altă școală: Liceul-internat „Petru Rareș”. Directorul, profesorul Gheorghe Eichorn, prezintă cîteva date din istoricul școlii și, apoi, cabinetele, laboratoarele, atelierele. Remarcabil cabinetul de științe sociale prin amplasarea materialului pus la dispoziția profesorilor și elevilor, atelierul de electrotehnică (realizat iarăși într-o concepție proprie, originală, cu mese pentru radioamatori puse cap la cap) și laboratorul de chimie, laboratorul de fizică și cite altele.

Vizita se încheie iarăși, cu o convorbire în care directorul școlii este bombardat cu întrebări. Prof. Leon Hogiu, inspector general școlar al județului Bistrița-Năsăud și cel mai iscoditor dintre oaspeți, se lansează și de această dată într-o cascadă de „de ce”-uri și „cum”-uri.

Profesoara Elena Paranici, secretară cu probleme de propagandă a Comitetului municipal de partid, prezintă la acest schimb de experiență, este și ea solicitată să răs-

pundă la întrebări privind activitatea cultural-educativă de masă desfășurată de cadrele didactice, pregătirea politico-ideologică a acestora.

Convorbirea continuă la Grupul școlar profesional și tehnic (plan de producție de un milion de lei anual). După o expunere a directorului Dionisie Pinzaru și o vizită prin bine dotatele ateliere, Eugen Pleșca, inspector general școlar al județului Suceava, face cu această ocazie o expunere sintetică a modalităților utilizate de inspectorat pentru rezolvarea tuturor problemelor pe care le pune trecerea la învățămîntul pe cabinete.

Apreciînd valoarea și oportunitatea acestui schimb de experiență, prof. Ion Rizescu, director general adjunct în M.E.I. arată că el prilejuește formularea unor concluzii importante. O primă concluzie — se arată în cuvîntul său — privește necesitatea de a cunoaște mai bine inițiativele care apar la nivelul județului și de a conduce aceste inițiative pentru pregătirea condițiilor materiale și a oamenilor în vederea trecerii la predarea lecțiilor într-o nouă concepție didactică, în cabinete. Începutul este de bun augur și el se datorește climatului creat de documentele de partid privind activitatea ideologică, climat care a declanșat inițiativa oamenilor. Este totodată de reținut — mai sublinia vorbitorul — că realizările din toate școlile se datoresc spiritului gospodăresc al directorilor și profesorilor, sprijinului primit de la organele locale de partid și de stat, de la întreprinderile patroane, unității de acțiune a profesorilor care alcătuiesc colectivele didactice, capacității inspectorilor de a stimula inițiativa oamenilor. Se impune totodată necesitatea de a restructura concepția de lucru a cadrelor didactice. În acest scop, în județul Suceava se va organiza o sesiune științifică pe tema renovării lecției. Se impune, în general, o mai susținută acțiune în domeniul perfecționării profesorilor, al reciclării lor pe lîngă întreprinderi economice, o mai mare grijă pentru aspectele formative ale predării.

Largul și rodnicul schimb de experiență s-a încheiat la Inspectoratul școlar al județului Suceava, unde inspectorii celor două județe s-au consultat asupra unor probleme de conducere a învățămîntului. Cu acest prilej, Eugen Pleșca a expus modalitățile de muncă utilizate de inspectorat în domeniul organizării cabinetelor și atelierelor școlare, al predării științelor social-politice, al școlarizării în învățămîntul general de zece ani, al dotării cu mobilier didactic, al metodicii efectuării inspecției școlare. Interesante „Fișa specială”, „Fișa școlii” și „Memoriul de activitate” (create de acest inspectorat pentru a simplifica operațiunile de formularistică), după cum interesante și pozitive sînt viziunea și stilul de lucru ale acestui inspectorat.

OCTAVIAN BUZESCU

AUREL DONCA

„Dans”

INTILNIRE CU TINERETEA

De câteva zile în Sala Dalles s-a deschis Salonul de artă al tinerilor artiști amatori și studenți ai Institutelor de arte plastice închinată aniversării semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist. Vizitând expoziția, am fost însoțit de emoția pe care o declanșează întotdeauna tonifiantele întâlniri cu tineretea. Culoare, piatră, lemn — exprimând cea mai generoasă dintre virstele vieții. Generoasă prin îndrăzneală, încredere, entuziasm. Plină de forță și maturitate. Aceasta este și atmosfera care stăpânește salonul.

Imagini sugestive din istoria uteciștilor sau a mișcării muncitorești, realizate în linii severe, austere, în tonalități dramatice, mărturisesc retrăirea intensă a acestor momente; precum explozia cromatică sau liniștea nuanțelor pastelate ne vorbesc despre bucuriile, împlinirile, certitudinile zilelor de azi.

(Reproducem în numărul de față câteva din lucrările tinerilor plasticieni).

GAVRIL MOCENCO

„Dinamism”

OPINII

„Erori” în funcționalitatea cabinetelor de științe sociale

Lipsa unui temel solid logico-gnoseologic și praxiologic de înțelegere a destinației și funcționalității eficiente a cabinetelor de științe sociale a dus și la mici abateri de la ceea ce trebuiau ele să fie.

Vom numi aceste mici abateri, în contextul aserțiunilor ce vor urma, „erori”, punind, cum se cuvine, cuvântul între ghilimele, nu pentru că ghilimelele le-ar justifica, ci pentru că le atenuază, erorile fiind săvârșite, de bună seamă, nu din rea-credință.

„Eroarea intenționalității sau a inaugurării”. Pornind de la necesitatea înființării cabinetelor de științe sociale, unele din conducerile școlilor și-au fixat în calendar termenul optim (pentru unii optim însemna „cît mai degrabă”) al inaugurării. La data respectivă, cabinetul trebuia să fie „gata”.

Neînțelegînd „automișcarea” și destinația cabinetului de științe sociale, unii din exces de zel l-au pregătit pentru inaugurare, împodobindu-l în fel și chip, începînd, spre exemplu, cu planșe ilustrate din Weimarul gothean și terminînd cu scheme structurale ale momentelor principale din războaiele lui Napoleon.

Dorind a fi cît mai completă și bogat ilustrată, inaugurarea abuza astfel în detalii nesemnificative, fiind exterioară și nu intrinsecă scopului, în fapt, al cabinetului de științe sociale; criteriul de selecție a „evenimentelor” ce trebuiau să compună osatura cabinetului s-a dovedit, în aceste condiții, foarte puțin riguros, multe din „evenimente” fiind dispartate și așezate static, „unul lîngă altul”, iar nu firesc, dialectic „unul în altul” și „unul după altul”.

Inaugurarea trebuia concepută nu ca atare definitiv încheiată, pentru că frustra cabinetul de științe sociale de devenirea obiectiv necesară, ci ca proces, care, o dată început, trebuia să se desfășoare sintetic și elastic, în caracterul strict nedogmatic și nemetafizic al învățaturii noastre marxist-leniniste.

„Eroarea intenționalității sau a inaugurării” este implicată într-o neînțelegere mai largă a scopului cabinetelor de științe sociale sau, cum am numi-o noi, „eroarea destinației”.

Înțelegerea într-un fel sau altul a destinației, a scopului cabinetului de științe sociale, a dus la modalități diferite de alcătuire și funcționare a lui.

Există cabinete de științe sociale care prin acest termen generează înțeleg istoria, geografia și numai după aceea obiectele de învățămînt propriu-zis cuprinse sub denumirea de științe sociale, adică: filozofia și socialismul științific, economia politică, cunoștințe social-politice, educație cetățenească.

Caracterul eterogen al cabinetelor de științe sociale se relevă nu prin apelul convenit din partea științelor sociale la alte discipline de învățămînt, ci prin acordarea unui spațiu primordial acestor discipline și nu celor investite, pe bună dreptate, cu atributul de „sociale”.

Sfera largă a „socialului” include toate obiectele de învățămînt, dar sfera noțiunii didactice de științe sociale se îngustează și se evidențiază doar prin explicarea raportului dintre obiectul de învățămînt și știința de specialitate respectivă.

Numai obiectele de învățămînt filozofic și socialism științific, economie politică, cunoștințe social-politice, educație cetățenească se leagă direct și structural de știința lor de specialitate, adică de învățatura marxist-leninistă.

Așadar, cabinetul de științe sociale nu trebuia să fie „templu” spre contemplație vizuală și incantație auditivă, ci „atelier” de însușirea activă, conștientă, creatoare și sistematică, în primul rînd de către elevi, dar și de către ceilalți „lucrători” ai școlii, a învățaturii marxist-leniniste.

Firesc este să se acorde un spațiu larg în cabinetul de științe sociale — științelor sociale propriu-zise; istoria și alte obiecte de învățămînt vor „întra” în cabinetul de științe sociale cu necesitatea logică de susținere intuitiv-concretă a legităților de natură filozofică ori pentru a demonstra saltul de la „generalul propriu științelor particulare, la universalul filosofic” (Călina Mare, „Despre specificul filosofiei ca teorie a existenței” în „Ce este filozofia”, Ed. științifică, București, 1970, pag. 120).

„Eroarea funcționalității”. Două sînt așa-zisele erori ale funcționalității cabinetelor de științe sociale: funcționalitatea minimală și funcționalitatea maximală.

Funcționalitatea minimală face loc larg intimpiătorului în folosirea ca-

binetului, iar pe de altă parte, deși utilizat curent, cabinetul rămîne totuși ineficace prin materialul didactic de susținere, „decupat” pe lecții, fără acces la sinteze largi, generale.

Funcționalitatea maximală se încetmește prin îngroșarea informativului și a detaliului nesemnificativ, de orice natură, în dauna formativului.

Opțiunea noastră pentru funcționalitate moderată, reală și permanentă a cabinetului de științe sociale, presupune alcătuirea unor materiale didactice de susținere, de largă respirație sintetizatoare, pe baza cărora elevii să-și modeleze gîndirea prin referiri „la zi” din știința de specialitate respectivă, din documentele de partid și de stat, din politica partidului nostru. O astfel de imbinare oferă soluții trainice de argumentare a caracterului creator, științific al învățaturii marxist-leniniste, și îl va conduce pe tînrul de mîine la apel conștient, activ și continuu asupra textelor, a căror descifrare o începuse în cabinetul de științe sociale.

OCTAVIAN ANA

Moment evocator

Centrul național de perfecționare a cadrelor care muncesc cu pionierii a organizat în întîmpinarea semicentenarului U.T.C. o masă rotundă cu tema: „Valorificarea tradițiilor revoluționare ale U.T.C. în cadrul pionieresc”. Cu acest prilej, prof. univ. dr. doc. Tudor Bugnariu, membru corespondent al Academiei R.S. România, a evocat momente din activitatea sa desfășurată în ilegalitate, sub conducerea P.C.R., pentru sprijinirea celulelor de ucenici și studenți comuniști din Cluj, ca și acțiunile revoluționare de răsunet în întreaga țară ale elevilor de la Școala normală de băieți din Năsăud. Emoționante au fost clipele în care, în continuare, Anton Rațiu, fost elev cu activitate bogată în cadrul grupului U.T.C. de la Școala normală de băieți din Năsăud, a prezentat starea de mizerie din școală și internat, spiritul de revoltă și acțiunile întreprinse aici sub îndrumarea profesorului Tudor Bugnariu. Conf. univ. dr. Constantin Mocanu, de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, a insistat apoi asupra unor momente din istoria U.T.C., oferind celor prezenți nenumărate sugestii pentru a valorifica, prin acțiuni pionierești, eroismul tinerilor uteciști, atît din trecut, cît și din zilele noastre.

Deosebite au fost apoi intervențiile unor comandanți-instructori de unități care au generalizat experiența din unitățile lor de pionieri, pentru a valori-

fica tradițiile revoluționare ale U.T.C. în munca politico-educativă, prin: întîlniri cu primii uteciști din comună (prof. Dumitrica Puia din Tufești — Brăila), vizite și expediții pionierești (prof. Constantin Vasilescu, Vălenii de Munte — Prahova), brigăzi de muncă patriotică, comune cu U.T.C. (prof. Traian Stanciu, Bicaz — Neamț), evocări și întîlniri cu acți-viști de partid și de stat (prof. Laurențiu Trinc, Sărmașu — Mureș), întîlniri cu vechi luptători comuniști (prof. Margareta Belu — Harghîta), activități cultural-artistice, montaje literar-muzicale, evocări comune cu U.T.C. (prof. Nicolae Fuiorea, Cașin — Neamț), adunări solemne, întîlniri cu uteciști frun-tași în muncă (prof. Maria Rustin, Vișinii — Ialomița), panouri și foto-montaje cu imagini din lupta glorioasă a U.T.C., anii de tînr U.T.C.-ist ai tovarășului Nicolae Ceaușescu, albume, exponate lucrate în cercurile tehnico-aplicative, literare, de teatru etc., închinare semicentenarului U.T.C. (prof. Maria Sirbu, Berzovia — Caraș-Severin, Rodica Epure, Eforie Sud — Constanța) ș.a.

Masa rotundă, alături de expunerile, seminariile și aplicațiile practice, desfășurate pentru comandanții-instructori de unități, a oferit participanților un larg schimb de experiență privind valorificarea tradițiilor revoluționare ale U.T.C.

D. EMIL

Un portret pe săptămână

Muncind împreună...

Stau de vorbă cu Floarea Mărăscu, directoarea adjunctă la Liceul „Dr. Petru Groza” din Capitală. Discuția noastră este întreruptă în repetate rânduri de elevi și eleve care intră în cancelarie să întrebe câte ceva. Se vede că sunt treburi care nu suferă amânare, că tinerii aceștia se pregătesc febril pentru marea lor sărbătoare. Și se mai vede, din felul cum vorbesc, cum se consultă împreună, ceva: că între directoarea și ei, tinerii aceștia cu matricolă la mână, este stabilită o legătură, o colaborare care depășește granițele clasei, ale catedrei.

— Sinteți de mult în liceu, stați de mulți ani printre elevi. Care credeți că este condiția, secretul, activității cu adolescentul, cu uteciștii?

Profesoara stă o clipă pe gânduri.

— Da, sint de 21 de ani în învățământ și pot spune că am ales această profesiune tocmai pentru că am dorit dintotdeauna să fiu printre elevi, printre tineri, să muncesc cu ei. De cinci ani sunt îndrumător U.T.C. Dar cu uteciștii, cu elevii, muncesc de 21 de ani. Sau, mai corect spus, muncim împreună. Există, într-adevăr, o condiție, un secret în activitatea cu tinerii de la care, în toți acești ani, m-am străduit să nu mă abat. Anume, de a nu le nesocoti personalitatea, de a nu-i trata ca pe niște copii care nu știu nimic, nu au nici o părere. I-am socotit întotdeauna pe elevi, ca parteneri, ca tovarăși de muncă, e adevărat, cu mai puțină experiență, cu mai puțină maturitate, dar parteneri, colaboratori!

Și Floarea Mărăscu îmi vorbește despre câteva din inițiativele elevilor săi închinată semi-centenarului U.T.C. Aflu astfel că, nu de mult, uteciștii de la Liceul „Dr. Petru Groza” au creat o societate literar-științifică, și au organizat, ca primă acțiune a societății, o sesiune de referate și comunicări științifice.

Mai aflu despre seminariile ideologice organizate cu acest prilej, despre întrecerile la disciplină și la curățenie deosebit de disputate...

O ascult pe Floarea Mărăscu și-mi dau seama că, de fapt, animatoarea, sufletul acestei laborioase și pasionante activități este ea. Este pedagogul care, cu tactul, cu discreția și experiența necesară conduce această activitate. Aceasta, împletită cu cea profesională (este profesoară de biologie, și a obținut gradul I ca o încredere deosebit de interesantă, este metodică pe sector), o desfășoară de ani de zile neobosită, cu dăruire, pasiune și devotament.

M. ROBEA

Ajunși pe meleagurile bihorene, intenționăm să ne mărginim doar la câteva școli din reședința județului și la una sau două comune așezate în imediata apropiere a orașului. Dar, primăvara timpurie a Bihorului a influențat schimbarea direcției atât în itinerarul nostru, cât și în investițiile pe care ni le-am propus. De la Oradea la Băița-Plai ne-am întâlnit cu onestitatea și sobrietatea ardeleanului bun gospodar, care nu se sfiște să se laude, dar nu se teme să spună deschis și despre ceea ce nu știe sau nu poate.

Punctele principale de oprire — Liceul pedagogic și Școala generală nr. 4 din Oradea, școlile generale nr. 1 și 2 din Salonta, Școala generală de 8 ani din Gurbediu, Liceul „Samuil Vulcan” și Școala generală de 10 ani din Beiuș, Școala generală cu patru clase din Băița-Plai — ne-au înlesnit eulgeria unui material destul de bogat, dar, mai ales, semnificativ pentru relevarea unor aspecte privind desfășurarea procesului de învățământ din județul Bihor.

Obiectivele au fost: atelierelor școlare, mijloc de realizare a educației prin muncă și pentru muncă, și felul în care cadrele didactice înțeleg amplul proces de modernizare a școlii românești.

Adaptarea practicii-productive la condițiile locale

Inițierea atelierelor școlare, acolo unde nu existau, dotarea și autototarea celor existente, căutarea de soluții proprii de rezolvare a acestei probleme s-au înscris în acest an școlar ca o preocupare permanentă a conducătorilor de școli din județul Bihor.

La Școala generală nr. 1 din Salonta am făcut cunoștință încă de pe culoare cu obiectele executate de elevi. Suporturile de flori, lampadarele, veiozele, ramele de fier forjat sau lemn împodobeau pereții modernei școli generale, dându-i o notă de originalitate.

Cu nimic mai prejos s-au dovedit a fi și obiectele executate de elevii celei mai vechi școli din aceeași localitate: Școala generală „Alexandru Moghioros”. Rămân în mintea vizitatorului migăloasele obiecte pirogravate sau ornamentate cu acel minunat mozaic din lemn de diferite esențe.

În Beiuș aflăm că între școala profesională din localitate și cele două licee există o tradițională colaborare. Anul trecut, în atelierelor școlii profesionale s-a desfășurat practica elevilor Liceului „Samuil Vulcan”. În acest an, fac practică aici elevii Liceului nr. 2. Din grija conducerii școlii profesionale au fost dotate cu scule și mașini în valoare de 40.000 lei atelierelor școlii generale din comunele: Căbești, Remetea, Gurbediu etc. Elevii de liceu lucrează astfel în cadrul planului de producție al școlii profesionale, fiind remunerați cu costul manoperei. L-am întrebat pe directorul școlii profesionale dacă elevul de liceu care face practică aici poate deprinde în același grad meseria pe care o învață elevul școlii profesionale.

— Da, și ca dovadă stă faptul că, în anii anteriori, elevii de liceu primeau și certificat de calificare în meseria respectivă. Era un stimul și regretăm desființarea acestei măsuri.

La Școala generală din Beiuș, elevii au cucerit încrederea locuitorilor, primind chiar comenzi din partea acestora.

— Cum v-ați câștigat cumpărătorii? Il întrebăm pe Alexandru Țica, directorul școlii.

— Am câștigat încrederea și admirația locuitorilor organizând expoziții cu vânzare. Obiectele — măsuțe din fier forjat și celuloid, gârdule pentru spații verzi, cuiere, carpețe, perne de decor — fiind corect executate și la prețuri convenabile, au plăcut și așa s-au înmulțit comenzile.

Aceeași încredere, de data asta a micilor consumatori, au câștigat-o elevele gospodine din cadrul atelierului de gospodărie și menaj al Școlii generale nr. 4 din Oradea. Bani în-casați pe produsele culinare vândute în școală au folosit la autototarea atelierului cu frigider, mașini de tocat, veselă și aragaz. „Din dorința de a dezvolta la fete pasiunea pentru tehnică, am înființat un atelier de electronică în care vor lucra numai elevele”, ne spune directorul școlii.

Ca de cele mai multe ori în depla-

sările noastre prin școli, și de această dată, am avut prilejul să admirăm obiecte lucrate cu gust, priecere și migală de elevi. Constatăm însă o oarecare monotonicitate în ce privește varietatea sortimentelor de obiecte. Originalitatea ar trebui să caracterizeze producția fiecărui atelier școlar. De ce să-i lipsim pe elevi de ocazia de a spune cu mândrie că acele obiecte sînt produse de ei, și numai de ei?! Considerăm chiar că această preocupare pentru asigurarea unei diversități a producției atelierelor-școală s-ar putea extinde la nivelul inspectoratelor școlare, care ar trebui să stabilească producția atelierelor școlare în funcție de necesitățile și condițiile locale ale județului. Remarcăm în acest sens preocuparea directorului Aurel Crișan de la Școala generală de 8 ani din Gurbediu, care a găsit o modalitate de adaptare a producției atelierului la condițiile locale oferite de comună. (Unul dintre atelierelor școlii se ocupă cu împletirea măturilor din sorgul cultivat pe lotul școlar.)

E de la sine înțeles că prezența citorva mese de lucru, a citorva scule plasate într-o încăpăre nu se numește atelier. Improvizarea, supraevaluarea rezultatelor sau scepticismul demoralizator n-au ce căuta în organizarea atelierelor școlare.

Totodată pregătirea tehnico-productivă trebuie gândită atât în practica imediată, dar și în perspectivă, oferind din acest punct de vedere un cadru optim pentru depistarea aptitudinilor pentru muncă. O preocupare în acest sens am remarcat-o la Școala generală nr. 4 din Oradea. Două dintre consiliile pedagogice au fost consacrate temelor: „Stimuli în activitatea tehnico-productivă” și „Ceea ce vrem și ceea ce pot să devin”.

De asemenea, activitatea tehnico-

productivă trebuie integrată într-un sistem educațional pentru a deveni unul din principalele mijloace de formarea conștiinței și caracterului elevilor.

Din acest punct de vedere reconsiderarea școlilor nu trebuie să transpună producția atelierelor într-un scop

În plin proces

Cel de al doilea obiectiv pe-a fost sugerat de atmosfera înaltă de lucru în școlile vizitate, de eforturile vizibile depuse pentru creșterea laboratoarelor cu aparatură modernă, pentru înființarea cabinetelor, deopotrivă în școlii generale și licee, județul Bihor are o tradiție — cunoscută în întreaga țară — în această direcție. Încă de acum puțini la Oradea a început experimentarea desfășurării activității didactice în cabinete. Toate acestea este firesc să se fundamenteze pe o nouă concepție, cristalizată, în legătură cu direcțiile de dezvoltare a învățământului nostru.

Încercînd să aflăm opiniile unor cadre didactice în acest sens, le-am adresat următoarele întrebări:

1. Cum înțelegeți procesul de modernizare în învățământ?

2. Cum concepți un profesor „modern”?

IOAN BOCOCIU, inspector școlar.

1. Modernizarea în învățământ echivalează cu cunoașterea profundă a principiilor didactice și a metodelor de învățământ și aplicarea lor — în condițiile actuale ale societății noastre, cu dezvoltarea glândirii independente a elevului, cu formarea unor deprinderi de cercetare științifică, cu stimularea acestuia la descoperiri proprii. Presupune tehnici eficiente de însușire rapidă a informațiilor, care să permită adaptare imediată la condițiile tehnice și științei moderne. De asemenea, presupune transformarea elevului din obiect în subiect al educației.

2. Un profesor modern trebuie să fie un foarte bun cercetător, alți al disciplinei pe care o predă, cit și al elevului cu care lucrează. Deci, un bun specialist, un bun psiholog, un bun pedagog. De asemenea, trebuie să fie ceea ce numim un om de cultură.

Acest proces se realizează prin muncă perseverentă de cunoaștere multilaterală, prin informare la zi și prin prezența cit mai îndelungată a profesorului în mijlocul elevilor.

AUGUSTIN POP, directorul Școlii generale „Alexandru Moghioros” din Salonta.

1. Din păcate, prin modernizare se înțelege, încă, mai mult existența unor mijloace moderne pose la dispoziția școlilor, necesare desfășurării procesului de instruire, decât însușirea principiilor care duc la formarea unei concepții moderne despre predare și învățare, despre educație.

În atelierelor Școlii generale din Beiuș

LA BĂIȚA-PLAI

in sine. Caracterul educativ și instructiv al activității desfășurate de elevii aici ar avea de câștigat dacă elevii ar executa material didactic cu un grad mai mic sau mai mare de dificultate, având astfel posibilitatea de a-și consolida practic noțiunile însușite teoretic.

modernizare

2. Nu pot concepe profesiunea de cadru didactic fără entuziasm, dragoste față de muncă și elevi, conștiinciozitate și perseverență în pregătire. În acest fel se poate forma trăsătura esențială a ființului modern (nu este un pleonasm!) — dragostea față de muncă (începând cu învățătura), prin care se concretizează patriotismul său.

LAZĂR PANTEA, Școala generală nr. 4 de 10 ani din Oradea.

Permiteți-mi să dau un singur răspuns celor două întrebări. Școala noastră funcționează și ca școală de aplicație pentru practica pedagogică a studenților de la Institutul pedagogic de 3 ani din Oradea. Deci, profesorii noștri au o influență de loc neglijabilă în formarea concepției acestora despre viitoarea lor muncă. Însă, actualului student — peste un an sau doi profesor — îi este insuficient numărul de ore afectat practicii la clasă. Nu are timp să predea, de exemplu, toate tipurile de lecții pentru toate clasele. Așa cum se efectuează în prezent, practica pedagogică a studenților constă mai mult în teoretizarea metodelor pedagogice decât în inițierea viitorului profesor în muncă sa cu elevii. Dacă studentul se menține în cei trei ani de institut între mediile 6—7 (inclusiv la practică pedagogică), acesta va fi și nivelul de la care își va aprecia viitorii elevi. Deci, notarea superlativă va fi, în fapt, mediocră.

Profesorul actual trebuie să iubească în elevul său omul în devenire, în formare, omul care va desăvârși această societate. Deci, recrutarea lui trebuie făcută dintre acei tineri care garantează de la intrarea în facultate, sau în liceul pedagogic, pentru calitățile unui viitor cadru didactic.

★

Răspunsurile primite de la celelalte cadre didactice cărora ne-am adresat au fost asemănătoare. Astfel, în comentariile despre însușirile profesorului actual s-a pus semnul egalității între atributele model și modern („Profesorul trebuie să-și exercite profesiunea din și prin vocație. Să tindă spre autoeducare continuă, spre autoperfecționare”. Sau „Profesorul trebuie să stăpânească în permanență dorința de cunoaștere, de autorealizare în sensul profesiei sale”). Desigur nu există nici o contradicție dacă judecăm investiția morală și profesională a cadrului didactic indepen-

dent de determinări temporale și spațiale. Într-adevăr, vocația, dăruirea, dorința de cunoaștere complexă sînt trăsături care întregesc și profesia de educator, așa cum conferă superioritate oricărei alte meserii. Tocmai de aceea aceste calități se subînțeleg, desemnarea lor înseamnă, de fapt, o accentuare necesară pentru verificarea perenității unor valori și nu pentru definirea noțiunilor de modernizare a învățămîntului sau de profesor modern. Și, desigur, interlocutorii noștri n-au făcut enunțuri sau aprecieri eronate. S-a trecut însă ușor peste faptul că procesul modernizării învățămîntului, ca orice dezvoltare, este mereu actual și în același timp prospectiv. Fiecare dialog în parte, ne-a lăsat impresia că discutăm despre învățămîntul anilor viitori, despre profesori care ar trebui să existe și nu despre desfășurarea instrucției și educației în momentul de față.

Modernizarea în învățămînt presupune în primul rînd — așa cum s-a amintit de către unul dintre interlocutori — asimilarea sau formarea unei concepții moderne, începînd de la modul de culegere a informațiilor pînă la felul în care gîndim, de pildă, distribuirea bugetului de timp liber al elevului sau construirea unei cantine școlare. Că principiile noi își fac cu mai multă ușurință și rapiditate loc între pereții unei școli organizate pe cabinete, e adevărat. Dar dacă ne gîndim că la Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș — cu posibilități deosebite de desfășurare a cursurilor în cabinete și laboratoare — nu-

mărul și dotarea acestora sînt aceleași ca acum un an, ni se pare că mai degrabă „omul sfințește locul”, decât „haina face pe om”. Școala generală de 10 ani din aceeași localitate are, datorită inițiativelor și hărniciei colectivului de profesori, șansa să devină una dintre cele mai moderne școli peste doi ani. Activitatea pe cabinete în această școală — mai ales cînd este vorba de discipline umaniste și sociale — nu este gîndită detașat de particularitățile de vîrstă ale elevilor din clasele V—X, de conținutul materiei predate în această perioadă, de posibilitățile de înțelegere ale informațiilor transmise, de rezonanța educativă a acestora. Sîntem și noi de părere că, oricît material expozitiv și descriptiv (sonor sau vizual) ar fi întrebuițat la o lecție de socialism științific desfășurată pe baza prelegerii profesorului, elevii vor pricepe mult mai bine esența unei legi sociale într-o lecție de problematizare.

Tehnologia modernă este implicată procesului de modernizare în învățămînt. Dar trebuie corelată unei viziuni noi asupra ansamblului de metode pedagogice și psihopedagogice necesare desfășurării lecțiilor și educării tinerelor generații; trebuie să se renunțe la principiile învechite de instrucție și educație, să se stimuleze și să se respecte inteligența, creativitatea, valoarea autentică. Și, mai ales, nu trebuie să se uite că școala este o instituție socială în primul rînd prin elevii pe care îi pregătește și îi formează pentru civilizația actuală și cea a viitorului.

Dialog despre pregătirea învățătorului

Înnoiestabil, profesia de învățător implică calitățile necesare celui ce va modela elevul la vîrstă cea mai maleabilă. „Modelatorul”, implicit, trebuie să fie un model, un model de om.

Despre necesitatea unei pregătiri ideale a celui ce va urma să pregătească la rîndul său generații de elevi și despre modalitățile de perfecționare a învățămîntului pedagogic am discutat cu profesorul emerit **LAZĂR ZAVASCHI**, de la Liceul pedagogic „Iosif Vulcan” din Oradea.

— Vă rugăm să ne spuneți, tovarășe profesor, dacă îi puteți considera pe elevii dumneavoastră niște „modelatori” în devenire?

L. Z.: Pe unii dintre ei, da!

— De ce doar unii? Ceilalți vor fi niște învățători nepregătiți? Pentru această profesie ai sau nu ai vocație. Însușirea cunoștințelor trebuie să fie perfectă. Situațiile intermediare nu sînt admisibile aici.

L. Z.: Sînt de aceeași părere. Și totuși în clasele noastre sînt elevi cu diferite nivele de pregătire.

— Cum vă explicați situația și cum s-ar putea remedia această de nivelare?

L. Z.: O primă cauză a acestei situații, după părerea mea, este selecția superficială care se face la admitere. Criteriile de admitere — proba de cunoștințe muzicale și cea de cunoștințe generale — sînt insuficiente. Pentru această profesie delicată se cere o selecție riguroasă. Mă gîndesc că la admitere ar trebui să se folosească teste de interes profesional. Este inadmisibil să constatăm că elevii noștri nu-și motivează alegerea profesiei.

— Cu atît mai inadmisibil, cu cît la o anchetă a noastră printre elevii anului al V-lea, am întîlnit și răspunsuri de natura aceasta:

— Am ales meseria de învățătoare, cu cîteva săptămîni înaintea examenului de admitere, presată de insistențele părinților.

— După pregătirea pedagogică pe care ați primit-o de-a lungul celor cinci ani vă simțiți suficient de

pregătiți pentru exercitarea meseriei?

— Cunosc teoretic toate problemele legate de realizarea procesului de învățămînt la clasele I—IV, dar îmi lipsește elanul, dăruirea pentru această meserie. Evident, tactul pedagogic se dobîndește în mare parte prin experiență, dar trebuie să existe un fundal pe care să se cristalizeze această condiție esențială a pregătirii unui bun învățător.

— Intenționați să vă exercitați meseria de învățător sau să vă continuați studiile în învățămîntul superior?

— Pentru că sînt convinsă că această meserie nu mă atrage și s-ar putea îndeplini să obțin din această cauză rezultate negative la clasă, sînt decisă să-mi continui studiile în învățămîntul superior.

Mai e nevoie oare de apreciat felul în care s-a făcut orientarea școlară și profesională? De ce să fii nevoit să constăți asta în anul al V-lea?

L. Z.: Un alt neajuns ce stă în calea unei pregătiri optime a elevilor noștri este programul extrem de încărcat. Șapte ore zilnic de muncă dirijată la care se adaugă orele de meditație (4—5 ore la anii mari). Consecințele: superficialitate sau extenuare.

— Există, după părerea dumneavoastră, posibilități de desconggestionare a programei?

L. Z.: Desigur. Elevii parcurg materia cu conținut înrudit psihologie, pedagogie generală, psihologie pedagogică. O programă comună a acestor materii, un manual unic în care același fenomen să fie tratat corelat, ar duce la micșorarea numărului de ore ce supraîncarcă programul elevilor.

— Așadar, după părerea dumneavoastră, o selecție riguroasă la admitere și o desconggestionare a planului de învățămînt se impun ca mijloace necesare de perfecționare a învățămîntului pedagogic.

**VALERIA BACIU
CORNELIA GÎRMACEA**

Din inițiativa Comitetului U.T.C. și a Inspectoratului școlar județean, la sfîrșitul lunii februarie, s-a inaugurat Societatea științifică a elevilor din Bihor, sub președinția de onoare a academicienului Remus Rădulet. Societatea va coordona activitatea științifică a elevilor, fiind organizată pe patru secții: realist-științifică, umanist-literară, tehnică-productivă, estetică.

Sub îndrumarea profesorilor coordonatori și a birourilor secțiilor, se vor organiza întîlniri și simpozioane care măresc posibilitățile unei serioase pregătiri individuale în sensul specializării ulterioare a membrilor ei.

Recent, Comitetul județean de partid al județului Constanța a organizat o confătuire de lucru cu tema „Stadiul construirii, amenajării și dotării atelierelor-școală în unitățile școlare din mediul rural”. Au participat secretarii comitetelor comunale de partid, primarii comunelor, conducătorii întreprinderilor patronate de școli, directorii de școli și maștrii-instrucători din unitățile școlare sătești. În înfărmarea prezentată de prof. Leonida Florea, inspector general școlar al județului Constanța, s-a subliniat faptul că în urma Hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R. numărul atelierelor-școală este în continuă creștere. De la 55 de ateliere-școală, cite erau în anul trecut, s-a ajuns în prezent la 181, dintre care 71, în mediul rural.

Azi 18 martie a.c. Inspectoratul școlar al județului Bihor organizează un simpozion pe tema „Valențele educative ale practicii tehnico-productive”. Cu această ocazie, în cadrul magazinului de artizanat din Oradea, s-a deschis o secție cu obiecte executate de elevi în atelier-școlare. Vinzătorii sînt elevii ai Liceului economic din Oradea.

Elevii școlilor din Tohat, Ulmeni și Sălsig — județul Maramureș — au participat la cîteva frumoase manifestări prilejuite de apariția volumului „Scrieri” de Petre Dulfu, popularul scriitor originar de pe aceste meleaguri. Ei au susținut pe scenele școlilor programe artistice, recitînd din cele mai reprezentative și mai cunoscute lucrări ale scriitorului: „Isprăvile lui Făcălaș”, „Grăia lui Novac”, „Făt Frumos” și altele. (Mihai Bălaș).

Micii căutători de comori de la Școala generală Voinești, județul Argeș, sub conducerea profesorului lor de istorie, au identificat urmele Valului roman pe o porțiune de circa un kilometru, în nord-estul orașului Cîmpulung. Valul se află la o distanță de aproximativ 1200 metri de punctul „Mălătoaia-Voinești” care cuprinde ruinele unei fortificații romane descoperite, de asemenea, de pasionații „arheologi” de la Școala din Voinești, în septembrie 1969. (M. Bădescu).

Cu sprijinul Comitetului comunal de partid și al Consiliului popular, la Școala generală Tomești (județul Hunedoara) a luat ființă nu de mult un modern atelier-școală, profilat pe producerea obiectelor de ceramică. Se continuă astfel o interesantă ocupație localnică: olăritul — care aici se practică din timpuri străvechi. În noul atelier se pot vedea blide, ulcioare și oale produse în urmă cu mulți ani de talenții meșteri populari. Ele vor servi drept prime modele pentru miinile harnice ale elevilor. Aici își vor împărtăși din experiența lor renumiții maștri ai ceramicii de Tomești, ale căror opere au fost, în repetate rînduri, premiate la concursuri internaționale sau din țară. (I. Coțoi).

O dată cu primele semne de primăvară, Casa corpului didactic din Deva a organizat o confătuire cu profesorii de biologie-agricultură și cu directorii școlilor din mediul rural unde există microferme ale elevilor. La confătuire, prof. ing. Aneta Letfer de la Liceul agricol din Geoagiu a expus referatul „Organizarea lotului didactic în cadrul unei microbiobaze”, pe marginea căruia s-au purtat interesante discuții. În continuare, cei prezenți au fost informați despre rezultatele obținute în microferma agricolă Dobra și în microcooperativa școlară Geoagiu. (Cornel Cișmas).

A intrat în tradiția Liceului Măneciu-Prahova ca în fiecare an să organizeze o sesiune de comunicări științifice ale cadrelor didactice. Sesiunea din acest an a avut drept temă: „Educarea politico-ideologică și moral-cetățenească a elevilor”.

Iată cîteva dintre titlurile comunicărilor: „Începuturi ale mișcării muncitorești la Măneciu” (prof. Costea Nicolae), „Preocupări de educare patriotică a elevilor” (inv. Heana Jercan), „Valențele educative ale lecțiilor de istorie” (prof. Al. Barbu) etc. Cu acest prilej, invitații la sesiune au vizitat laboratoarele școlii, atelieretele, baza sportivă și au luat contact cu lucrările elevilor executate în cadrul practicii productive. (Gh. Angelescu).

ȘCOALA și experiența socială

Educația a avut din toate timpurile ca principală funcție socială transmiterea experienței generațiilor adulte către tânăra generație în vederea integrării ei într-o anumită societate. Nici un sistem educativ n-ar exista de fapt dacă ar abandona această funcție. Ceea ce s-a schimbat și se va schimba se referă la conținutul acestei experiențe, la obiectivele urmărite, la modalitățile și formele de transmitere și însușire a ei.

Ceea ce a caracterizat școala din trecut a fost faptul că ea a limitat această experiență numai la cunoștințe și nu a urmărit și alte componente pe care le însușează experiența umană, cum ar fi metodele și tehnicile de dobândire și de utilizare și îmbogățire a ei. Nu atât valoarea teoretică și aplicativă a cunoștințelor era luată în considerare, cât cantitatea lor, omul cult fiind considerat acela care deține cât mai multe informații, detalii și amănunte din diferite domenii.

Metodele verbale de transmitere, excesul de memorizare, erau caracteristici dominante ale activității școlii din trecut, cu toate consecințele, binecunoscute, asupra performanțelor școlare, asupra integrării absolvenților în viața socială care formula, și pe atunci, și alte cerințe față de pregătirea și formarea tineretului.

Lipsind și altfel de obiective, în actual educațional n-au fost solicitate, sau au fost într-o mică măsură solicitate, procesele psihice cu rol investigativ și, în special, operațiile gândirii, spiritul de observație, imaginația creatoare; nu s-au format capacitățile și aptitudinile de creație ale elevilor, s-a îngustat foarte mult câmpul afirmării posibilităților și inițiativelor lor.

Dacă școala actuală își înscrie ca o preocupare de prim ordin familiarizarea elevilor cu metodele și tehnicile de investigație și de învățare și acordă o importanță deosebită laturii practice aplicative, în vederea pregătirii tineretului pentru a se adapta cerințelor vieții sociale în continuă schimbare și înnoire, ea nu trece pe un plan secundar nici volumul de cunoștințe ce trebuie însușit de elevi și respectiv determinarea conținutului obiectelor de învățământ, în care este concentrată experiența socială.

Problema esențială care se pune cu deosebită acuitate în fața școlii de azi, după părerea noastră, este selectarea

acestei experiențe care se îmbogățește și se restructurează continuu și constituirea conținuturilor informaționale ale diverselor discipline în concordanță cu obiectivele educaționale ale școlii noastre.

Întrebarea „ce”, „și”, „cât” trebuie transmis elevilor din diferite domenii ale cunoașterii se evidențiază ca una dintre cele mai spinoase, iar soluțiile oferite în urma multor și pasionante studii și cercetări sînt mai mult de nivelul unor principii și considerațiuni generale, fără a se fi ajuns la faza constituirii de modele — bineînțeles perfectibile — pentru un obiect de învățământ sau altul. Or, se știe că dintre toate componentele experienței sociale cunoștințele reprezintă elementul cel mai dinamic, cel mai receptiv la schimbări. De aici rezultă și greutatea care intervine azi, în condițiile „exploziei de informații”, în stabilirea cunoștințelor din cadrul programelor și manualelor.

Se cunoaște că, în trecut, tatăl și fiul au studiat în mod succesiv, ca elevi, după același manual, iar unele cărți de școală rămăneau valabile și pentru alte generații. Azi, nu numai la noi, ci peste tot, programele și manualele au o viață foarte scurtă, schimbându-se uneori de la un an la altul.

Nu întotdeauna și nu toate adevărurile noi ale științei înfirmă pe cele anterioare, ci de cele mai multe ori reprezintă o adîncire a ceea ce a fost cunoscut și, nici așa de repede, o nouă descoperire — fie ea dintre cele mai importante — nu duce la restructurarea sistemului științei în ansamblu. Astfel de restructurări au loc la intervale mai mari — după ce s-au produs acumulările necesare — în care timp conținutul informațional, care se referă la adevărurile fundamentale, poate conferi programelor și manualelor o existență mai lungă, care s-ar putea măsura cu durata unui ciclu de școlaritate, sau poate și mai mult. Actualitatea lor s-ar menține prin introducerea elementelor noi și importante intervenite într-un domeniu sau altul. În acest scop, programele ar putea să prevadă un anumit număr de ore care ar urma să asigure predarea noilor probleme apărute. În cazul în care pe o anumită perioadă, în care edițiile programelor rămîn valabile, nu survin lucruri deosebite, orele respective pot să aibă diferite întrebuințări în vederea ridicării eficienței studiului: apro-

fundarea anumitor teme, organizarea de activități experimentale și practice etc. Reconsiderarea obiectului de studiu și, ca atare, reorganizarea conținutului informațional din programe și manuale se impune doar atunci cînd se produc modificări adînci, de structură în domeniul unei științe.

Reorganizarea presupune ca primă operație selectarea informației potrivit scopului educativ al școlii, structurarea ei în conformitate cu logica științei, fără a ignora însă și cerințele logicii didactice, mai ales, pe primele trepte de școlaritate.

Nivelul actual al dezvoltării științei, extinderea și aprofundarea domeniilor cunoașterii umane, îmbogățirea experienței sociale în ritmuri necunoscute în trecut, sarcinile care revin școlii noastre în etapa actuală și în perspectivă ridică în plin plan această problemă. De felul cum este rezolvată se stabilesc tehnologiile didactice, formele de organizare ale activității instructiv-educative, se constituie sistemul didactic.

Înainte de a ne preocupa de modul cum trebuie să transmitem, cum să asigurăm însușirea de către elevi a unui conținut informațional, este necesar să determinăm, mai întâi, natura și volumul acestui material. Eforturile care se depun în prezent la noi, cât și în alte țări, de către forurile de decizie ale învățămîntului și de către instituții specializate pentru elaborarea conținuturilor diferitelor discipline, ca și discutarea tot mai frecventă a acestor probleme în cadrul unor foruri științifice internaționale sînt edificatoare pentru importanța care se acordă selectării și determinării volumului de cunoștințe ce urmează să fie cuprinse în programele școlare în vederea însușirii de către tineret a experienței sociale.

O altă componentă a experienței sociale, care constituie un obiectiv deosebit de important al școlii contemporane, se referă la însușirea de către elevi a metodelor și tehnicilor de cunoaștere și investigație a proceselor și fenomenelor realității, a legilor guvernării lor. Progresele pe care omnia le-a realizat în toate domeniile se datorează în mare măsură mijloacelor și tehnicilor de care s-a servit și pe care le-a perfecționat continuu, pentru a ajunge la descoperirea unor adevăruri noi.

Cunoașterea umană va fi astfel înțeleasă de către elevi ca un proces care a parcurs diferite trepte exprimînd încercările, strădaniile și biruințele omului, ceea ce va pune în evidență mecanismul științei, multiplele sale valențe educative.

Nu numai informarea teoretică a elevilor asupra metodelor și tehnicilor prin care știința și-a lărgit conținutul universului său nu e suficientă. Potrivit obiectivelor școlii noastre, este necesar ca elevii să-și însușească în mod activ aceste modalități de lucru, învățînd astfel cum să dobîndească știința alt

în școală, cât și în viața postșcolară. În condițiile muncii școlare performanțele acestor metode și tehnici se măsoară prin gradul în care activează pe elevi la lecții, prin modul în care solicită capacitățile intelectuale și contribuie la dezvoltarea lor, în special a flexibilității și creativității gândirii — însușiri atât de mult solicitate omului contemporan.

Noile orientări în didactică, care ridică în plin plan caracterul euristic al metodelor de învățămînt, vizează și asigură însușirea de către elevi a acestor componente a experienței sociale încorporată în metodele și tehnicile de cunoaștere și investigație. Elevii își însușesc cunoștințele nu pe căi artistice, greoaie și ineficiente, servindu-se, ca în trecut, aproape în exclusivitate, de memorie, ci utilizînd acele căi prin care cunoașterea și experiența umană s-au lărgit și s-au diversificat. Experimentul, comparația, analiza, sinteza, problematizarea, inducția și deducția, analogia ș.a. — constituie atât aparatul instrumental al științei, cât și al însușirii ei, respectiv al învățării.

Experiența umană cuprinde, de asemenea, o variată gamă de tehnici aplicative; ele reprezintă forța cunoașterii și acțiunea de transformare a ambianței, materializarea scopurilor urmărite de colectivități și de indivizi. Esența actului educațional fiind pregătirea tineretului pentru viață, școala nu și-ar putea realiza menirea sa dacă nu ar asigura însușirea de către elevi nu numai a cunoștințelor, ci și a modalităților de aplicare a acestora, de folosire a lor în diferite situații. Numai în acest fel cunoștințele dobîndite se transformă în cunoștințe dobîndite și operaționale și imprimă acțiunilor educative finalitate.

Ca și metodele și tehnicile de investigație, modalitățile și tehnicile de aplicare a cunoștințelor sînt implicate în procesul însușirii cunoștințelor, a formării priceperilor și deprinderilor. Ele se dobîndesc de către elevi în urma unui exercițiu permanent, pe tot parcursul învățării, în mod gradat și diferențiat, potrivit treptelor de școlaritate, specificului obiectivelor de învățămînt și conținutului diferitelor teme și lecții. Metodele și tehnicile aplicative nu devin astfel numai rezultat al învățării, ci constituie și mijloace de optimă eficiență pentru o învățare productivă. Alături de metodele și tehnicile de investigație, stăpînirea metodelor și tehnicilor aplicative oferă posibilitățile reale pentru afirmarea creativității elevilor, pentru manifestarea inițiativelor, pentru potențarea tuturor capacităților lor.

Elevului i se conferă astfel un rol activ în procesul de învățămînt, el nu primește experiența socială de-a gata, ci o însușește, o reconstruie pe planul activității școlare, prin eforturi proprii de gândire și de acțiune.

EUGEN BLIDEANU

(Urmare din pag. 1)

Procesul de învățămînt între tehnologie și artă

Tehnologia urmărește să asigure șanse egale de instruire tuturor elevilor, proliferînd mijloace tehnice, metode didactice și organizări riguroase și științific elaborate. Arta didactică vede tocmai în această tehnologizare a învățămîntului o mare primejdie pentru elevi, pentru profesori și pentru randamentul procesului didactic. Un învățămînt mecanizat și standardizat va duce la desensibilizarea elevilor, la diminuarea creativității gândirii și la idealuri mediocre. În cadrul unei tehnologii riguroase elaborate, partea cea mai înaltă a muncii profesorului nu-și mai găsește locul; el devine organizator, ghid, consilier, dar încetează de a mai fi un adevărat profesor. Din relațiile lor cu ingenioasele caiete de studiu individual, cu riguroasele manuale programate și „inteligentele” mașini de instruire, sau din lucrările aplicative bine organizate, elevii instruiți pe baza unei tehnologii își vor însuși cunoștințe și abilități utile, dar nu vor învăța cîteva lucruri esențiale: de ce învață, de ce și cum trebuie să iubească adevărul, ce valori fac viața demnă de trăit etc.

Așa le apar, în mod inevitabil, cele două teze specialiștilor care operează cu accepțiuni unilaterale sau depășite ale noțiunilor de „tehnologie” și „artă” didactică.

Această problemă mai veche — dacă procesul didactic este o tehnologie de un tip special sau o artă (sau, o estetică aplicată) — se pune astăzi în alți termeni și privește o realitate — învățămîntul contemporan — cu mulți parametri noi.

Tehnologia didactică nu preconizează formarea în serie a elevilor prin procese uniforme și uniformizatoare. Dimpotrivă, pe baza datelor moderne ale teoriei învățării,

ea realizează o adevărată maximă a metodelor, procedeele, ritmurilor la diferitele niveluri școlare, la specificitatea disciplinelor și a situațiilor educaționale. De aceea, ea este complexă, suficient de suplă și, în același timp, mai precisă ca sistem de norme și ca randament scîntat. Ea nu trebuie și nu poate fi opusă artei didactice.

De altfel, însușirea și practicarea unei arte (și lucrul este cu deosebire evident în cazul artelor interpretative) presupune stăpînirea unor tehnici; în timpul unei creații interpretative, artistul „uită” elementele de tehnică tocmai pentru că le stăpînește. Deci, cu cât artistul este mai stăpîn pe bagajul de abilități și tehnici artistice, cu atât el este mai sigur și mai degajat în creația sa. Drumul spre arta didactică trece, așadar, prin sfera tehnologiei, depășind-o. Sub nivelul tehnologiei, arta didactică nu poate fi decît o creație fragilă, încărcată de riscuri, care va ghici uneori calea bună și doza exactă, dar care va eșua în majoritatea cazurilor. Este sigur că educatorul cu vocație, educatorul-artist talentat va asimila cu ușurință tehnologia didactică, va întui sau va descoperi singur căi și procedee pe care alții le învață și că, în ultimă instanță, el va fi un creator și un inovator. Este bine să formăm cât mai mulți educatori-artiști și să-i determinăm pe toți profesorii să năzuiască spre nivelul artistic al educației. Dar, ca în orice domeniu, mari artiști ai catedrei există

atîți cît se nasc și se formează, în timp ce cererea de educație vine din partea multor milioane de copii și aceste milioane sînt în creștere. În locul unei false arte didactice (care ar recurge la „ornamentare”, la înfrumusețarea din exterior a lecțiilor, la simularea lirismului etc), este preferabilă o tehnologie bine elaborată care, în sobrietatea ei, va încorpora multe elemente estetice. Ceea ce este antiestetic, este și anti-didactic, iar didacticismul înfrînge atît normele estetice, cît și pe cele psihopedagogice. Între arta și tehnologia didactică există nu numai interpenetrațiune, ci și un continuu transfer: tot ceea ce, prin invenția și creația marilor educatori se elucidează și se definitivează ca sistem de norme, trece în sfera tehnologiei, devenind accesibil tuturor și invers, metodele și procedeele care sînt puternic condiționate de calitățile educatorului țin de nivelul artei.

În activitatea didactică, întocmai ca în orice altă activitate umană, esteticul „se implică și nu se aplică”. Această implicare satisface o năzuință specifică omului; ea convine însă și scopului educației. Înfrumusețarea (estetizarea) cadrului educației (a localului, a mobilierului etc) și, îndeosebi, a procesului instructiv-educativ, nu constituie nici o concesie făcută copilului, totdeauna sensibil la valorile estetice și nici o abatere din mersul spre obiectivele educaționale. Arta populară, iar mai tîrziu, estetica industrială și tehnologia indus-

trială au realizat cea mai convingătoare demonstrație a speranței că încorporarea (implicarea) frumosului sporește valoarea funcțională a bunurilor, umanizează tehnica și munca omului.

Recomandăm respectarea în toate actele didactice a principiului estetic al învățămîntului, adică încorporarea sistematică și adecvată a esteticului în procesul instructiv-educativ, nu numai pentru a umaniza tehnicile didactice care îl impresoară din ce în ce mai mult pe copil, ci mai ales pentru a spori randamentul formativ al activității didactice.

Bine dozat și adecvat încorporat, esteticul se asociază în mod organic cu logicul, el convine științei și spiritului științific, spirit tributar, de altfel, nu numai matematicii și fizicii, ci și muzicii, plasticii sau literaturii. În acest punct, implicarea esteticului în procesul de predare-învățare al științei are de înfruntat rezistența savanților sau a educatorilor care continuă să opună nedialectic știința — arta. „Arta și știința, pentru a-l cita pe Benedetto Croce, sînt, deci, distincte și în același timp legate între ele: coincid printr-o latură a lor, care este latura estetică. Orice operă de știință este totodată operă de artă. Latura estetică va putea rămîne mai puțin observată, atunci cînd mîntea noastră este în întregime prinsă de efortul de a înțelege gîndirea savantului și de a-i cerceta valoarea de adevăr”.

Pe lîngă un asiduu exercițiu de cultivare a vorbirii, a mimicii, a gesticii, pe lîngă asimilarea valorilor estetice proprii formelor și metodelor de învățămînt, ceea ce ar trebui să descopere și să rețină toți profesorii este tocmai această „latură estetică” comună științei și artei.

IRINA MIMOR

„Compoziție”

Lărgirea sferei de acțiune a consiliului pedagogic

De obicei, atribuțiile și responsabilitățile consiliului profesoral, cu rol major în buna desfășurare a procesului de învățămînt din școală, sînt reduse la o suită de întruniri, în timpul celor trei trimestre, în care se abordează o tematică intrată în „tradiție” prin obligativitate: analiza situației la învățatură și disciplină a elevilor la sfîrșitul unui trimestru; stilul de muncă al catedrelor de specialitate; activitatea metodică a dirigintilor ș.a. Necesitatea și utilitatea acestor dezbateri nu sînt contestate, firește, de nimeni. Să nu fim înțeleși greșit. Dar ni se pare că, în multe cazuri, activitatea consiliului profesoral, abordînd numai aceste aspecte, este unilaterală, îngustă, neacoperind decît în parte sfera amplă a competențelor și responsabilităților ce-i revin. De aceea, în rîndurile de față, pledăm pentru sondarea în profunzime, de către acest forum școlar, a diversității de aspecte implicate în desfășurarea procesului de învățămînt, pentru angajarea fiecărui dascăl în prospec-

țarea și cercetarea multilaterală a procesului instructiv-educativ din școală, urmînd ca observațiile și concluziile care se impun să fie comunicate în cadrul consiliului. Numai astfel se poate îmbogăți sfera tematică a consiliilor pedagogice și numai astfel acest for educativ își va exercita cu responsabilitate sporită funcțiile, devenind cu adevărat cadrul unor cercetări științifice în domeniul pedagogic. În plus, o nouă consecință ar putea fi sesizată în împlinirea sferei de preocupări privind perfecționarea cadrelor didactice. În afara domeniului științific de specialitate, s-ar adăuga permanenta cercetare a profesorului în domeniul pedagogiei, al educației. Aceasta ar permite conturarea complexă a personalității dascălului ca om de știință și pedagog.

Două recente consilii profesorale ținute la Școala generală nr. 3 și Liceul nr. 4 din Brașov ne îngăduie să întrezărim ce ar putea să fie consiliul pedagogic: Tema pusă în discuție: „Fiecare cadru didactic — un militant activ pentru formarea propriei conștiințe socialiste”. Abordarea acestei teme reflectă înțelegerea superioară a rolului perfecționării profesionale și morale a dascălilor ca instrument de acțiune în îmbunătățirea procesului educațional al tineretului.

În cea mai mare parte, discuțiile din cadrul consiliului — ne relatează prof. Marilena Rotaru, directoare adjunctă a Școlii generale nr. 3 — au fost axate pe căile concrete ale perfecționării ca educatori și membri ai societății a fiecăruia dintre noi. Domeniile perfecționării noastre sînt, într-un plan superior, aceleași cu

direcțiile de educație în spiritul ideologiei marxist-leniniste a tuturor oamenilor muncii: educația intelectuală, politico-ideologică, ateist-științifică, moral-cetățenească, estetică, fizică etc. Importanța acestei acțiuni declanșate și generalizate în școala noastră își va găsi, treptat, unitatea de măsură în modalitățile de acțiune ale colectivului didactic asupra climatului școlar. Nota specifică a climatului de muncă al cadrelor din școală influențează mult desfășurarea procesului educațional, în primul rînd, prin reflectarea sa în relația profesor-elev.

Este salutar faptul că în unghiul de vedere al cadrelor didactice de la Școala generală nr. 3, relația profesor-elev capătă „gradele” cuvenite. Deoarece unul dintre domeniile care se cer prospectate în scopul îmbunătățirii tehnologiei educației tineretului îl constituie relația profesor-elev. Aceasta a fost observată și în cadrul consiliului profesoral de la Liceul nr. 4.

În multitudinea eforturilor noastre pentru modernizarea și perfecționarea învățămîntului — opinează prof. Mariana Caluschi — trebuie să cuprindem și analiza sistemului complex de relații existente într-un mare colectiv școlar, coordonat de un numeros colectiv didactic, în scopul valorificării potențialului educativ și perfecționării tuturor instrumentelor de lucru.

Pentru profesor, educația elevilor începe cu prefigurarea societății în care aceștia își vor desfășura activitatea, iar atribuțiile corpului didactic constau în formarea generației tinere în direcția viitoarei activități sociale, realizînd o concordanță deplină între calitățile, aptitudinile, talentele și dorințele fiecărui tînar și cerințele economice, politice, sociale și culturale ale etapei de dezvoltare a societății.

În acest sens, acțiunea de cunoaștere și perfecționare a sistemului școlar ca subsistem social, începută la Liceul nr. 4 în urmă cu cîțiva ani, s-a concretizat în cercetarea interrelațiilor elevi-elevi la nivelul claselor, cunoașterea valorilor morale pe baza cărora se formează aceste interrelații, valorificarea rezultatelor în acțiunea de formare a colectivelor de elevi, în înlăturarea cauzelor ce generează impedimente în integrarea lor școlară și socială. Examinarea acestui sistem de interrelații nu reprezintă, însă, decît un pas în analiza subsistemului social școlar. În continuare, cercetările au fost orientate spre examinarea interrelației profesor-elev, care se dovedește a fi un element cu o dinamică uimitoare, cu o multitudine de aspecte, ce trebuie cunoscute și coordonate, în scopul perfecționării conștiente a însăși interrelației. Pentru a sugera

eficiența unor astfel de investigații, este suficient să arătăm, de exemplu, că printre factorii care determină scăderea prestigiului profesorului, cu o pondere mai mare sînt: ținuta vestimentară necorespunzătoare (91,6 la sută); „atmosfera” încărcată în clasă (83,5 la sută); aprecierea inexactă, nedreptățirea, favoritismul (70,8 la sută) etc. Rezultatele amplei investigații întreprinse au fost prezentate în consiliul profesoral, unde au constituit subiect de meditație, determinînd luarea anumitor măsuri care să ducă la perfecționarea subsistemului social școlar.

Ceea ce se cere subliniat aici sînt posibilitățile multiple ale consiliului profesoral de a deveni factorul dinamizator al prospectării tuturor aspectelor care definesc procesul educativ din școală, de a constitui cadrul unei acțiuni de masă, al cărei scop este cercetarea în domeniul pedagogiei, al educației și, în același timp, stimulatorul spiritului de inițiativă, al creativității cadrelor didactice, consiliul pedagogic fiind totodată, beneficiarul rezultatelor acestor eforturi, prin stabilirea celor mai judicioase măsuri în scopul perfecționării activității educative din școală.

VICTORIA STEGARU

FLORENTIN TĂNĂSESCU

„Mama celui căzut”

Caiet metodic de geografie

„Caietul metodic de geografie”, editat de Inspectoratul școlar al municipiului București, se înscrie în rîndul multiplelor forme de sprijinire a cadrelor didactice în munca lor la catedră. Caietul cuprinde materiale metodice și îndrumări practice în vederea mînuirii unor mijloace mai noi de exemplificare a materiei de clasă.

Profesorul Constantin Mărculescu aduce în discuție un mijloc util de predare, vechi și totuși mereu nou, terenul geografic. Este modul ideal pentru realizarea unui învățămînt practic și activ. Avînd, de pildă, în fața ochilor miniatura întregii țări, cu forme de relief, ape, centre locuite, elevii pot amplasa bine și repede realizările economiei noastre socialiste, reconstituind astfel înfățișarea vie a eforturilor poporului nostru.

Pe lîngă harta patriei, elaborată în curbe de nivel, utile ni se par „modelele dinamice” cu ajutorul cărora putem efectua demonstrații la geografia fizică generală. De exemplu, fenomenul de captare în funcție de cumpăna apelor, lecțiile privind lărgirea bazinului fluvial la capitolul de geomorfologie, platforma meteorologică, platforma astronomică sau lada cu nisip sînt tot atîtea mijloace cu ajutorul cărora elevii pot lucra pentru a căpăta deprinderi concrete. Cu interes și bună-voință din partea conducerii școlii și a cadrelor didactice, în colaborare cu comitetul de părinți, se pot realiza „terenuri geografice”, a căror valoare practică este de necontestat.

Prof. Eugenia Luchian expune o gamă întreagă de exemplificări pentru lecțiile de sinteză și de recapitulare. Scopul acestor lecții fiind de fapt solicitarea gândirii elevilor și formarea deprinderilor de a se orienta la hartă, de a putea sintetiza fenomenele sau a ști să le discearnă.

Legat de materialul didactic ilustrativ la orele de geografie, prof. Maria Predescu aduce o serie de indicații privitoare la materialul fotografic pe care profesorii pot să-l minuiască la clasă. Dacă fotografiile privind geografia țărilor străine trebuie să și le procuri, cele din țara noastră pot fi efectuate cu elevii în excursie, această acțiune avînd totodată și caracter politic.

Din acest punct de vedere interesante sînt și unele reprezentări grafice și cartografice utilizate în geografie, imbinat de lector dr. A. Năstase de la Facultatea de geografie din București. Diagramele simple sau complexe, polare și structurale, piramida vîrstelor și explicația întocmirii lor constituie un îndrumar folositor în prezentarea la clasele mari a datelor economice în predarea geografiei lumii.

Într-un articol intitulat: expoziția „Tehnologia instruirii” prof. Pavel Voicu, expune cele mai importante realizări ale ei, cu o sumă de modele și mijloace moderne de predare, cum ar fi aspectomatul, magnetoscopul, retroproiectorul, verfixul, optcartul, planetarium etc.

Pasionat geograf și lingvist, prof. C. Anonica, prezintă toponimia de factură englezăscă a celor mai importante elemente geografice de pe glob, ceea ce constituie un ajutor pentru profesorii care nu cunosc limba engleză.

Urmează în continuare o succintă prezentare de către C. Mărculescu a unei excursii cu temă a profesorilor de geografie în regiunea vulcanilor noroioși de la Pîcle, cu convingerea că numai prin observarea directă pe teren și deprinderea interpretării științifice a fenomenelor geografice nivelul profesorilor se poate ridica la cerințele învățămîntului modern, aplicativ de astăzi.

Ultimele două articole prezintă un deosebit interes în predarea la clasă. Este vorba de „State noi și teritorii dependente pe harta politică a lumii” scris de prof. Ion Mierlă și de „Sinteze bibliografice” pe ramuri și subdiviziuni geografice, întocmite de prof. Gh. Cristescu.

DANA VASILIU

Lucrări de analiză gramaticală

O acțiune cât se poate de valoroasă este publicarea, în ultimii ani, de către Editura didactică și pedagogică și de Editura științifică a unor volume cuprinzând analize gramaticale.

Nu îmi propun să discut valoarea lucrărilor, căci aceasta s-a făcut la timp, iar utilitatea lor în învățământ niciodată nu s-a pus sub semnul îndoielii.

Rămân de analizat două probleme, și anume: în primul rând, necesitatea existenței unui sistem în editarea și difuzarea unor lucrări de acest tip și, în al doilea rând, ținând cont de volumul de cunoștințe și de posibilitățile de însușire, lucrările să se adreseze separat elevilor și profesorilor. Necesitatea sistemului în editarea lucrărilor de gramatică e dictată de nevoia de acoperire cu analize, texte și comentarii variate, interesante, noi, a tuturor compartimentelor din gramatică. Din parcursul lucrărilor cu acest specific se desprinde impresia că editurile au fost solicitate de către autori să tipărească astfel de culegeri, și că nu ar fi existat un for coordona-

tor care să ceară autorilor anumite lucrări pe care anchetele și sondajele efectuate în școli le-ar fi reclamat cu stringență. Există, de asemenea, în lucrările acestea (și în altele) puncte de vedere extrem de personale, contradicții între două lucrări care se referă la același compartiment din gramatică și în dezacord cu gramatica editată de Academia Republicii Socialiste România. Nimeni nu e împotriva interpretărilor personale date unor fapte de gramatică aparținând unei limbi în continuă dezvoltare și afirmare, numai că normele limbii române se cer respectate de către toți și cu atât mai mult de către elevii care le învață pentru prima dată în școală. Lucrările de analiză gramaticală adresate elevilor trebuie să susțină normele de gramatică pentru a nu da loc la confuzii în judecarea de către aceștia a unor fapte gramaticale înainte ca ei să fi cunoscut și însușit temeinic normele gramaticale. Pentru studenții facultăților de filologie, pentru profesorii de specialitate din școlile de toate gradele și universități, pentru specialiști și

amatori, problemele spinoase, interpretările personale, controversele sint binevenite și contribuie la cunoașterea, aprofundarea și explicarea unor fapte de limbă.

Deși tipărite la numai două edituri (evident de prestigiu și cu îndelungi și valoroase tradiții), nici una din ele nu popularizează cărțile apărute sau în curs de apariție în propria editură sau în cealaltă. Informarea cititorilor cu titlul lucrărilor de conținut editate sau cu viitoare apariții într-un anumit domeniu contribuie la difuzarea rapidă, la angajarea unei mare mase de cititori în urmărirea titlurilor de care sint interesați. De aceea, se impune atașarea la fiecare volum a unei liste de lucrări apărute sau în curs de tipărire într-un domeniu dat.

Credem că editarea unor lucrări din domeniul discutat trebuie să se bazeze pe un sistem de coordonare a eforturilor editurilor și autorilor, pe necesitatea adresării diferențiate (elevi și profesori), pe crearea unui sistem de informare operativ și eficient a cititorilor.

SILVESTRU BOATCA

Dansul are ritm și tinerețea nu e babă!

De cînd cu programul multilateral diversificat pe toate canalele și la toate orele, de cînd cu reluările — ce e simbată după-amiază e și joi de dimineată, ce e astăzi pe doi, mâine sare pe unu — a devenit aproape imposibil să mai pierzi vreo transmisie importantă. Dacă ai pierdut divertismentul de acum două duminici nu disperai, năvăleşte „pe adresa dv.” cînd vă e dimineata mai însoțită. Pentru școlari și pentru bu-nici bucuria e mare. Cine este în schimb de după-amiază și nu a apucat-o pe Raquel Welch o va re-vedea într-o dimineată cu prețul unor exerciții la algebră. Cine este însă școlar la începutul zilei va pierde „analiza literară a poemului Luceafărul de M. Eminescu prezentată de prof. univ. dr. doc. Al. Piru” — pentru că Al. Piru, vedetă la „Tele-școală”, nu e Raquel Welch în „Călătorie fantastică” și n-are dreptul la reluare.

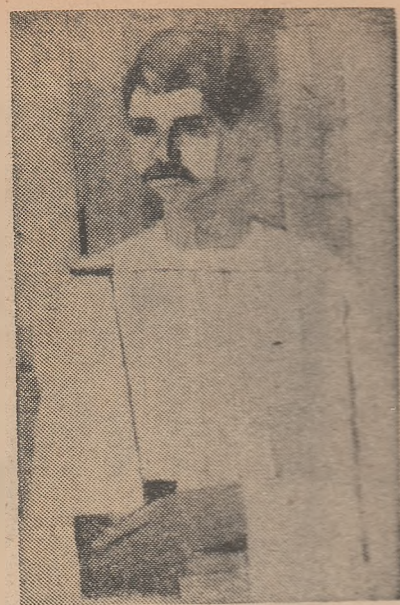
Spre bucuria suflătorilor „topiste”, cei ce iubesc topurile beneficiază de reluarea emisiunii „Ritm, tinerețe, dans” (un titlu de o claritate și o logică care ne amintește de un dialog ionescian: tavanul e sus, podeaua e jos — prefer o pasăre într-un ogor

decît un ciorap într-o roabă — dansul are ritm și tinerețea nu e babă!) Acest amalgam educativ-distractiv de la „șase, șase, șase și un sfert” fost-a o dată „bună seara fete, bună seara băieți”. După ce s-a tras (pe drept) în „bună seara” cu exploziv forte din toate colțurile presei rezervate cronicarilor TV, s-a renunțat la acest salut de „seară” și la nărvurile sale vechi, ca să se facă loc altora noi. „Ritm, tinerețe, dans” a debutat schiopătînd (timp de multe săptămîni) cu actori tineri, care recitau în primplanuri suprapuse supraimpresiunii unor flăcări și crengi bătute de vînt (versuri de Baudelaire), cu prezentatori fără texte și fără personalitate, cu sumare încro-pite din balet și șansonetiști. S-a ajuns astăzi la o formă relativ fixă și oarecum inteligentă! Prezintă Dan Nuțu, cumînțit după o „rătăcire” în teatru, și Rodica Mandache, tînărd, alintată și grațioasă (cînd nu este în primplanuri prost iluminate și nu spune versuri de Magda Isanos); noul cuplu are prestanță, este făcut în primul rînd din doi actori talentați (mai mult primul) și cred că merită osteneala căutărilor anterioa-

re de prezentatori, dacă realizatorii se hotărăsc să-i lase pe cei doi pe post fix și poate le încredințază și „o postă a emisiunii”, un dialog cu beneficiarii. Din sumar, reportajele Sandei Faur — fie că sint la munte, la teatru sau într-o gară — surprind esențialul, fac haz de necaz și plac; topul lui Octavian Ursulescu cu cele 4 103 scrisori va ajunge cu „timpul” la 14 000 de scrisori și melodiile vor fi interpretate probabil și de alți profesori de sport (nu numai Dan Spătaru și Mihai Constantinescu au făcut I.C.E.F.-ul).

Intr-o discuție avută cu elevii clasei a X-a de la Liceul „Gheorghe Șincai”, aceștia mă întrebau: „de ce televiziunea nu acordă mai multă atenție tinereții; de ce emisiunile pentru noi sint atât de puține; de ce...” (celelalte de ce-uri pe bandă de magnetofon). La toate acestea în nici un caz nu se răspunde doar prin „Ritm, tinerețe, dans”. De ce-ul cel mare cred că este: de ce atîtea reluări cînd avem, acum, atîta spațiu în care pot încăpea rubrici tinere și noi? Unde ni-s realizatorii? Unde ne sint visătorii...

ILEANA COLOMIET

EMIL CIOCOI „Nicolae Labiș”

TABERE-CURS

● Pentru profesorii de geografie

Conjugîndu-și eforturile pe linia modernizării învățămîntului geografic și al sprijinirii obținerii definitivatului și gradelor II și I de către profesorii de geografie, Societatea de științe geografice, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură organizează între 20-30 iulie a.c. ediția a XIII-a a taberelor-curs. Aceștia își vor desfășura activitatea în zona Maramureș, Curbura internă a Carpaților, nord-estul Carpaților Orientali și Delta Dunării — nordul Dobrogei, avînd ca centre de întîlnire a cursanților orașele Baia Mare, Brașov, Piatra Neamț și — respectiv — Tulcea. În cadrul taberelor-curs se vor face prezentări privind cadrul natural și social-economic al regiunii, se vor înfățișa realizări și tendințe în geografia românească și străină, vor fi efectuate vizite la obiective economice, se vor urmări probleme didactice și metode legate de cartografierea și interpretarea obiectelor, fenomenelor și faptelor geografice, se vor alcătui colecții de roci și plante etc. Conducătorii științifici sint cadre didactice universitare cu îndelungată practică la catedră și în cercetarea la teren. În continuarea taberelor-curs, în zilele de 31.VII—1 și 2.VIII cursanții — și alți geografi din țară — se vor întîlni la Suceava la cea de „A V-a consfătuire pe țară a profesorilor de geografie”. Termenul ultim de înscriere este 5 mai a.c. Alte amănunte privind traseele acestor întîlniri, obiectivele și condițiile de participare, în „Terra” nr. 1 și 2/1972, în filialele și la Centrala S.S.G.

● Pentru profesorii de biologie

Societatea de științe biologice din R.S.R. organizează în vara acestui an, pentru profesorii de biologie de la școlile de cultură generală și licee, ca forme de informare și documentare postuniversitare, următoarele tabere-curs:

tabăra-curs din Dobrogea (Agigea) între 1—15 aug. 1972;

tabăra-curs din Banat (Timișoara) între 24 iulie—6 aug. 1972;

tabăra-curs din Moldova (Ștefan cel Mare, Pîngărați) între 3—17 august 1972.

Programul de activitate a taberelor-curs cuprinde informații referitoare la cele mai actuale probleme din domeniul biologiei, aplicații științifice pe diferite trasee și itinerare din zonele respective pentru cunoașterea faunei și florei regionale, colectarea și determinarea materialelor faunistice și floristice în vederea alcătuirii colecțiilor necesare încreșterii cabinetelor biologice din școli (colecții de roci, ierburile, insecte etc.). De asemenea, sint prevăzute în programe vizite la stațiuni științifice și experimentale de specialitate, rezervații naturale, obiective industriale, agricole, istorice și folclorice.

Cadrele didactice de specialitate, care doresc să participe la una din taberele-curs, se vor adresa filialelor S.S.B., de unde vor afla condițiile de participare.

DASCĂLII MEI

(Urmare din pag. a 3-a)

plin că nu e voie, că ceea ce fac e o abatere școlară, dar eu merg pe drumul cugetului meu.

— Uite, Constantinescu Petre, școlii noastre tu i-ai adus un mare folos cu premiul obținut de tine la istorie. La concursurile pe țară ale Tinerimii Române, alături de alți elevi sîrguincioși Eu stiu, mai mult, că unii dintre voi — și ești și tu, firește, printre aceia — lepădați seara uniforme și participați la adunările conduse de Mihai Gh. Bujor. V-a semnalat poliția și mi s-a atras atenția, dar eu v-am înțeles elanul tineresc și omnia a celei învățături, astfel că am înfrînat lucrurile. Acum tu însuși le-ai dat în vileag, și încă public. Tu ești bursier și stiu bine că te întreții și din meditații. Eu nu te voi lăsa niciodată. Dar de vei avea nenorocul ca cineva să sesizeze consiliul profesoral, atunci eu trebuie să-mi îndeplinesc sarcina de apărător al rînduie-lilor liceului. Respectînd re-

gulamentele școlare, va trebui să te elimini, retrăgîndu-ți totodată bursa. Să nu vorbești nimănu despre ceea ce ai auzit azi, aici, la mine. În acest birou.

Am avut noroc, nu numai de înțelegerea celui dascăl nobil, cu cugetul limpede, ci și pentru că nimeni n-a mai sesizat apoi consiliul profesoral. Am terminat liceul, am devenit student și apoi eu însumi profesor de istorie la liceu și la universitate.

Iată, aceștia ar fi dascălilor mei, de care mă leagă cele mai puternice aduceri aminte, de care se leagă însăși existența mea, continuitatea mea în viața marxistă în care m-am integrat.

— Dar dumneavoastră mi-ați amintit că trei sint dascălilor rămași „făclii nestinse” pe drumul vieții dumneavoastră. Și nu i-ați relevat decît pe doi. Ați omis, cumva, vreunul?

— Nu l-am omis, nu-l puteam omite tocmai pe el, ci l-am lăsat anume la urmă toc-

mai pentru că el îmi luminează neînterupt drumul printre oameni, însăși rațiunea existenței mele. E Karl Marx, cel care mă călăuzește de atunci, de la vîrsta de cînd eram elev. Karl Marx e cel care-mi inspiră și-mi determină gîndirea pe drumul luminos pe care merge azi însuși poporul nostru, alături de toate popoarele eliberate de servitutele capitalismului.

Karl Marx, făclie nestinsă, în serviciul omenirii, în universalitate.

În fața mea se aflau, atunci, ca pe un lung și zbuciumat drum al unei vieți de opt decenii, elevul-gimnazist, liceanul, profesorul de liceu și apoi cel de la catedra universitară, înaltul dregător obștesc și academicianul, luptătorul politic, luminat de gratitudinea postumă pentru dascălilor pomeniți, făclii nestinse pentru elevul care nu s-a abătut de la învățatura lor, pe care a trăit-o și prin nobilul lor îndemn...

Simpozionul „Educarea elevilor pentru munca productivă“

Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățământului semnează ca organizatori simpozionul „Educarea elevilor pentru munca productivă“, ale cărui lucrări se vor desfășura în două etape: județeană — în vacanța de primăvară a acestui an școlar și republicană — la începutul anului școlar 1972/1973.

Tema propusă este de mare actualitate. Educarea elevilor pentru munca productivă se împlinește acum prin muncă productivă. Activitățile tehnico-productive în care elevii sînt angajați, valorifică mari capacități de gândire tehnică, o imensă disponibilitate de energie creatoare a tineretului școlar, ele au introdus în dimensiunile actului de cultură, în care tinerii se exercită, termenii gândirii economice, pe cei ai utilității sociale a muncii, prin producția pe care elevii o realizează. Noi perspective profesionale se deschid elevilor noștri prin activitatea tehnico-productivă, prin ea li se sedimentează sentimentul de încredere în forțele proprii, în capacitatea lor creatoare.

Simpozionul — la cele două etape ale lui — are caracterul unui bogat schimb de experiență, o însumare calitativă de metodologii practicate, transformabile în măsuri de îmbunătățire a muncii pentru viitor.

Am depășit faza în care necesitatea muncii, valențele ei social-politice și moral-educative trebuiau demonstrate. Sîntem acum într-un stadiu de dezbateri în care răspunsul la „cum să procedăm?“ este prioritar. În această concepție aplicativă vor fi elaborate comunicările care se vor prezenta în ședințe. O retrospectivă a realizărilor și a căilor prin care s-au obținut, va permite prospectarea eficientă a drumului de urmat de aici înainte. În acest sens, simpozionul marchează o etapă, nicidecum un punct terminal.

Complexitatea problemei și — datorită ei — eventualele tentații de a divaga, i-au determinat pe organizatori să precizeze domeniile de abordare a temei, domenii care vor constitui secțiile de lucru ale simpozionului: I. Rolul și locul muncii productive în pregătirea și educarea e-

levilor; II. Sisteme, metode și procedee de instruire tehnico-productivă; III. Atelierul și lotul agricol școlar; IV. Sistemele de evaluare a randamentului școlar (verificarea și notarea rezultatelor elevilor); V. Maistru-instructor; VI. Aportul organizațiilor sindicale la mobilizarea în vederea perfecționării continue a organizării și desfășurării activității tehnico-productive a elevilor.

Abordarea altor domenii în afara celor exprimate mai sus se condiționează de circumscrierea lor temei generale a simpozionului, educarea elevilor pentru munca productivă.

Se va pune un accent mai insistent decît în trecut pe disciplina de lucru a simpozionului: nu vor fi admise în ședințe decît comunicări care se înscriu în tematică, care întrunesc condiții de calitate și sînt cuprinse pe dimensiunea a 5 pagini dactilografiate.

Simpozionul este o manifestare științifică; în el vor trebui discutate idei, puncte de vedere: vor fi neavute dările de seamă, în care factologia înăbușă gândirea și inițiativa creatoare, limitează perspectiva.

Pentru realizarea unitară a deziideratelor exprimate, vor fi sprijinite comisiile județene de organizare a simpozionului cu indicații și intervenții ameliorative prin deplasări la fața locului a unor specialiști. Stă în intenția noastră ca faza județeană să nu însemne una de calitate inferioară celei republicane, ci una echivalentă. În sprijinul acțiunii la care ne referim și-au exprimat adeviziunea Institutul de cercetări pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Uniunea societăților științifice ale cadrelor didactice. Ne exprimăm în mod ferm convingerea că această manifestare științifică a cadrelor didactice din țara noastră se va solda cu propulsarea unor noi forme și modalități de activități productive ale elevilor, într-o concepție tehnico-organizatorică modernă, integrată rașunilor de ordin didactic-educativ care i-au înscris prezența în învățământ.

ELENA COJAN
ROMEO DĂSCĂLESCU

M. ELEUTHERIADE

„Bancă la Dresda“

Pecetea originalității

Un itinerar al emoțiilor s-ar putea intitula actuala expoziție personală deschisă de Micaela Eleutheriade în sălile „Simeza“. De la „Poalele Alpiilor“ pînă la „Case din Babadag“, de la „Canalul din Delft“ pînă la „Primăvara în Cișmigiu“, de la „Trenuleț de la Breaza“, la „Schimbarea gării la Windsor“, artista ne propune o călătorie inedită, într-o lume a emoțiilor transcrise în culori de o mare finețe și eleganță, stăpînite cu aleasă știință a îngemănării lor.

Fiecare dintre noi primim în jur și chiar pretindem că „vedem“. Dar nimeni nu știe, asemenea artistei, să descifreze în diabolica suprapunere de imagini a lumii moderne, permanența frumosului. Micaela Eleutheriade ne invită să-l primim, să-l simțim, să-l percepem în armonii de tonuri și nuanțe, care sînt numai ale ei, pecetea originalității sale.

Acum aproape 50 de ani, pictorița făcea parte din avangarda artistică a țării. Fiindcă nu respecta canoanele. Cele de atunci. Dar, privind-i astăzi cu atenție picturile, îți dai seama că a rămas consecventă nerespectării canoanelor, deși, așa cum își mărușisea într-o recentă discuție de atelier, unii colegi de breaslă o socoteau anacronică. E oare adevărat? Da, în măsura în care aspirațiile

spre soare, spre lumină, spre limpezimi sînt anacronice. În măsura în care gîndurile deschise spre meridiane, spre alte planete sînt anacronice. În măsura în care a visa este un anacronism. Micaela Eleutheriade, invitîndu-ne în călătoriile sale picturale, ne invită, totodată, să visăm, prin culoare, prin forme, prin ritmuri, prin intensitatea propriilor sale sentimente. Mai mult decît atît. Pictorița a fost și rămîne un artist modern, în creația căruia regăsești, trecute prin filtrul unei veritabile personalități, experiențele artei acestui secol, dominate însă de o profundă cunoaștere a tehnicii și a mestezugului picturii.

Trecînd de la o lucrare la alta nu poți să un te gîndești că arta se face fiindcă vrei să respiri, să exiști, să te confrunți cu tine însuși și cu umanitatea. În afara acestor date, arta nu viază.

Nu știu dacă Micaela Eleutheriade a predat vreodată pictura cuiva. Dar știu exact că pe mulți, foarte mulți oameni care i-au privit și îndrăgit pinzele, i-a învățat că pictura este și trebuie să fie o parte integrantă a spiritualității fiecărui dintre noi, locul de întâlnire a inteligenței și sensibilității.

ADRIANA STOICA

Pregătiri pentru simpozion

PITEȘTI

Pregătirea fazei județene a simpozionului a cunoscut o mare amploare în județul Argeș. După desfășurarea fazei pe școală, s-a organizat la Școala generală nr. 5 din Pitești un schimb de experiență privind pregătirea tehnico-productivă a elevilor, iar la Școala generală nr. 3 din Pitești o expoziție care a cuprins obiecte realizate de elevi în cadrul pregătirii tehnico-productive. În cadrul lucrărilor simpozionului care va avea loc la Pitești la 26 martie a.c. va fi deschisă la Casa corpului didactic din localitate o expoziție.

CARAȘ-SEVERIN

După acțiunea de popularizare a simpozionului „Educarea elevilor pentru munca productivă“ și de sprijinire a elaborării comunicărilor prin repartizarea referențelor pe membrii comisiei de organizare, potrivit specialității sau zonei de activitate, precum și prin elaborarea unor liste bibliografice în cadrul Casei corpului didactic, în prezent sînt selecționate lucrările de către birourile secțiilor, făcîndu-se propuneri pentru îmbunătățirea conținutului lor, care va fi prezentat la 15 aprilie a.c. la Reșița.

Vacanța '72 — vacanță activă

După un bun obicei, statornicit de ani de zile, vacanțele elevilor — de iarnă, de primăvară și cu deosebire cea mare, de vară — se pregătesc, în toate detaliile lor cu mult înainte, cînd elevii nici nu se gîndesc la ele, sînt absorbiți de învățătură. Acum, de exemplu, în aceste zile, forurile de resort au perfectat cîteva probleme deosebit de importante care prefigurează, deocamdată în linii mari, profilul viitoarelor vacanțe.

Pentru a le afla, ne-am adresat tovarășei **CONSTANȚA BĂRBOI**, director general adjunct al Direcției generale pentru muncă politico-educativă din Ministerul Educației și Învățământului.

— Ne-ați putea formula pe scurt, care va fi dominantă acestor vacanțe, prin ce se vor deosebi de celelalte?

— Doresc mai întîi să amintesc preocuparea deosebită pe care o manifestă în acest an Ministerul Educației și Învățământului, precum și toate forurile care colaborează în această importantă acțiune, pentru găsirea unor modalități cît mai bune, mai eficiente de organizare a vacanței. În acest scop, de curînd, a avut loc ședința Comandamentului central

de organizare a vacanțelor școlare în care s-au stabilit măsurile ce trebuie luate și în care tovarășul Virgil Cazacu, prim adjunct al ministrului educației și învățămîntului a făcut cîteva sublinieri deosebit de prețioase.

În cîteva cuvinte spus, vacanța — sau vacanțele acestui an — va avea un puternic caracter activ. Elevii vor fi antrenați într-o serie de tabere speciale: tabăra arheologilor, a biologilor etc., precum și în expediții, de tipul expediției „Cutezătorii“, în care să poată efectua activități cu caracter practic.

Vor fi extinse în acest an și taberele de muncă patriotică în care elevii, în afara programului distractiv, vor fi antrenați la amenajarea unor baze sportive, la înfrumusețarea taberelor, la repararea mobilierului. Începutul acestei frumoase inițiative îl face județul Harghita, prin tabăra de la Homorod, în care elevii vor veni spre sfîrșitul lunii mai și vor face toate pregătirile necesare deschiderii taberei.

Un element nou privind taberele de odihnă, pe care îl consider deosebit de important: din anul acesta în tabere vor participa, alături de elevi, și tineri muncitori, studenți, pionieri.

— Cum sînt folosite în această acțiune inițiativele locale.

— Da. Punem mare preț pe aceste inițiative și le sprijinim. Este vorba despre organizarea de tabere în corturi, despre amenajarea unor zone de agrement la marginea orașelor și a comunelor, pe care multe județe, ca Argeș, Hunedoara, Reșița le-au și pus în aplicare.

— Cît privește pe cei ce vor fi prezenți în mijlocul elevilor și-l vor îndruma ce ne puteți spune?

— Selecționarea riguroasă și pregătirea cadrelor didactice pentru vacanță, pentru tabere în special, este o problemă serioasă căreia îi acordăm atenția cuvenită. Dorim ca din acest an să antrenăm mai mult studenții în activitatea de vacanță. Luna de practică să și-o efectueze în tabere. De asemenea, vom asigura condiții ca directorul taberei să aibă o mai mare continuitate în muncă — de cîteva serii sau chiar de cîteva ani.

Despre vacanță se mai pot spune multe lucruri. Avem multe proiecte frumoase, interesante. Le vom face însă cunoscute cu alt prilej.

M. VERDES

teren de colaborare româno-algeriană

În momentul când apar aceste rânduri, vizita în Algeria a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a încheiat, aflându-se în plină desfășurare cea în Republica Africa Centrală. Reportajele despre prima etapă a turneului african al președintelui Nicolae Ceaușescu apărute în presa centrală ne-au relevat caldă ospitalitate cu care șeful statului român și ceilalți membri ai delegației au fost întâmpinați pretutindeni.

Aș releva în acest colț de pagină două fapte ce pot constitui exemple elocvente în ilustrarea în primul rând a cooperării româno-algeriene și, totodată, a dorinței Algeriei de a se racorda la lungimea de undă a lumii dezvoltate, de a-și redobândi autenticitatea, de a-și afirma personalitatea — cum spunea președintele Boumediene.

Primul obiectiv vizitat de președintele Nicolae Ceaușescu în orașul Constantine, principalul centru economic și social-cultural din estul Algeriei, a fost șantierul complexului noii Universități. Printre altele, înalților oaspeți români li s-a subliniat ca acest prilej că, alături de profesorii algerieni, la Universitatea din Constantine își aduc contribuția și specialiștii români. După cum declara rectorul Universității, Bendali Mustafa, profesorii români au un aport foarte prețios la formarea tehnică a tineretului algerian, îndeosebi în elaborarea metodologiei procesului de învățământ. Rectorul Bendali Mustafa încheia exprimându-și convingerea că se va bucura în continuare de această competență colaborare — convingere ce, implicit, aduce și un elogiu valențelor și prestigiului școlii românești. De altfel, un alt fapt confirmă pe deplin cele afirmate mai sus. În orașul-port Skikda, președintele Nicolae Ceaușescu a vizitat și complexul petrochimic. Aici, de pe o platformă în fața căreia se deschide panorama întregului complex, directorul zonei industriale Skikda, Abdelmajid Kazi Tani a dat explicații oaspeților în limba română, Kazi Tani fiind unul din sutele de tineri algerieni care și-au făcut studiile în România.

Am evidențiat din întreaga desfășurare a vizitei în Algeria a președintelui Consiliului de Stat al României aceste două ipostaze ale colaborării româno-algeriene în domeniul învățământului, care, la rândul ei, se înscrie în cadrul mai larg al colaborării multilaterale, al prieteniei dintre cele două țări.

DUMITRU CONSTANTIN

Alfabetizare funcțională

Spolierea nemiloasă a bogățiilor naturale ale continentului de peste Mediterana s-a împletit secole în șir cu ceea ce favoriza mai bine jaful străin: menținerea africanilor într-o accentuată stare de înapoiere, între altele și prin „ceea ce amputează în modul cel mai scandalos posibilitățile umane” — după justa apreciere a lui René Maheu — analfabetismul. Așa se face că pământul străvechilor și nu mai puțin strălucitelor civilizații ale lumii a fost și locul celei mai cumplite pauperizări spirituale, care a pus greutatea celor mai multe milioane de locuitori în balanța neștiutorilor de carte. În jurul anului 1960 — dată de la care începând un număr mare de țări africane și-au cucerit independența — statisticile UNESCO indicau 88,2 la sută analfabeți în Africa de vest, 84,1 la sută în cea de est, 78,5 la sută în Africa centrală, 81,5 la sută în cea de nord și 49,8 la sută în Africa meridională. Pe sexe, alte statistici, referitoare la o etapă mai recentă, arată o stare de înapoiere mai accentuată la femei decât la bărbați: 83,7 la sută față de 73,7 la sută.

Construirea noii Africi, care a început în țările eliberate de colonialism, înseamnă crearea unei baze materiale puternice și moderne pe măsura imenselor rezerve naturale ale continentului și a țelurilor de prosperitate ale popoarelor lui. Ca o condiție, dar și ca o consecință, edificarea Africii contemporane înseamnă și lupta pentru pregătirea cadrelor, asigurarea accesului la învățământul maselor, înlăturarea neștiinței de carte. Prezintă căile concrete de urmărit pe această linie — Conferința miniștrilor educației din Africa, ținută sub egida UNESCO în 1961, a reliefat necesitatea stringentă de a generaliza, până în 1980, învățământul primar de șase ani, de a cuprinde circa 20 la sută din absolvenții școlii elementare în licee și 300 de mil de studenți în universități.

Numărul extrem de mare al neștiutorilor de carte adulți din Africa face din alfabetizare o problemă majoră care, în contextul autoexigențelor actuale ale popoarelor acestui continent, este privită nu numai sub aspect cantitativ (epuizarea numărului de neștiutori de carte și împiedicarea apariției altora noi), dar și calitativ; căci, așa cum s-a subliniat la Congresul mondial al miniștrilor educației (Teheran, 1965), astăzi alfabetizarea adulților nu mai poate fi făcută oricum, ci în raport cu trebuințele dezvoltării social-economice ale societății. Condițiile actuale impun o alfabetizare funcțională, care țintește nu doar spre familiarizarea omului cu buchile cărților, dar și spre educarea lui din mai multe puncte de vedere. Înțeleasă astfel, alfabetizarea trebuie să ducă — se arăta la Seminarul african dedicat alfabetizării funcționale (Khartum, 1971) — la formarea producătorului pentru îmbunătățirea propriei calificări profesionale, la participarea conștientă a omului sau, mai bine zis, în cunoștință de cauză, la pro-

cesul de producție, pentru creșterea producției și productivității muncii. Pe de altă parte, activitatea de alfabetizare funcțională trebuie să-l formeze pe om ca cetățean al țării sale, înzestrându-l cu calitățile morale și intelectuale care să-i permită înțelegerea fenomenelor vieții economice, sociale, culturale, politice din țara sa și, în general, din lume. Se urmărește „formarea unui muncitor african conștient și capabil să participe la lupta de clasă care se duce pe plan național, continental și internațional — menționau concluziile aceluiași Seminar — pentru a înlă-

știe, sume însemnate pentru învățământ și pentru răspândirea în masă a științei de carte; în țările subjugate de imperialism însă, fondurile pentru instrucție și pentru alfabetizare sînt, precum se știe, reduse la ultima expresie. În același timp, milioanele de adulți, care trebuie să lucreze titlul și scrisul într-un timp cât mai scurt și după noua strategie, reclamă un personal pregătit anume, și el foarte numeros. Pe lângă unele universități africane au și luat naștere secții speciale pentru problemele alfabetizării. În atenția forurilor competente se află, în etapa de față, adoptarea celor mai bune soluții de pregătire a alfabetizatorilor. Așa cum s-a constatat, aceștia obțin rezultate superioare cînd provin din mediul economic și social al celor pe care îi învață, dar au nevoie și de o formație pedagogică specială. În schimb, cînd alfabetizatorii sînt cadre didactice de profesie, neposedînd experiența vieții economice și sociale a elevilor lor adulți — au nevoie de o pregătire suplimentară în domeniul activității tehnico-practice.

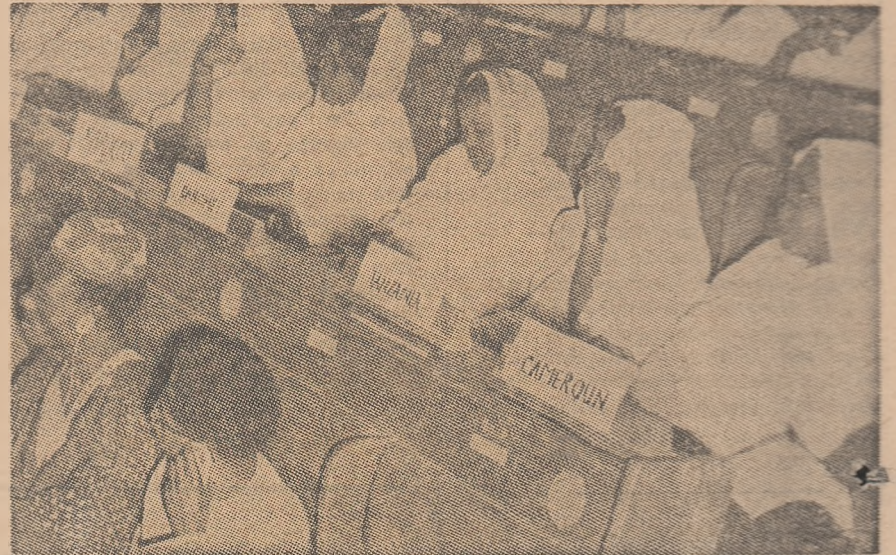
O cartă specială, adoptată la Conferința mondială pentru alfabetizarea funcțională (Nicosia, 1969) recomandă căile prin care poate fi sporit efectul educativ-formativ al învățării scrisului și cititului la vîrstele avansate. Problema revine adeseori și în discuția diferitelor organisme UNESCO, omenirea avînd în total nu mai puțin de 780 milioane de analfabeți (cifra în creștere datorită sporului demografic și adîncirii exploatarei capitaliste). Dar faptul că africanii își propun cu atîtă seriozitate alfabetizarea funcțională este un semn al aplecării lor spre realizările calitative privind factorul om, de a cărui pregătire, conștiință socială și voință de acțiune depinde însuși progresul.

STELA PREDESCU

AFRICA

tura structurile coloniale și neocoloniale și a instaura altele noi, democratice, libere de exploatarea economică și de opresiunea ideologică și culturală a imperialismului.”

Alfabetizarea funcțională — s-a arătat la același Seminar — trebuie să facă parte din sistemul general al învățământului fiecărei țări africane și să acționeze masiv, pe baza unui plan concret alcătuit pentru fiecare centru al vieții economice și sociale, cuprinzînd obiectivele și mijloacele care vor asigura succesul deplin. Duceră la bun sfîrșit a acestei acțiuni ridică în fața organizatorilor ei două probleme considerate foarte importante, cel puțin pentru condițiile țărilor din continentul negru: asigurarea mijloacelor financiare și pregătirea alfabetizatorilor. Guvernele țărilor africane care au scuturat jugul colonial au alocat, după cum se

La Khartum, discutînd despre alfabetizare

SUEDIA:

Dejunul „verde” în școli

Într-un fel, eforturile autorităților sanitare suedeze pentru schimbarea concepției generale cu privire la regimul alimentar încep încă din școală, prin educația pe care o primesc viitorii cetățeni și condițiile concrete ce le sînt create, în acest sens, de-a lungul anilor de studiu.

Preocuparea este mai veche. În 1938 a fost introdusă în școli o gustare zilnică gratuită pentru fiecare elev. Hotărîrea a fost luată de

parlamentul suedez și s-a materializat printr-o subvenție a acestuia (suportată indirect tot de beneficiari, prin impozitele ridicate, care ating în medie 30—50 la sută din venit). Gustarea era modestă: piine cu unt și lapte. După război, în 1946, ea a fost înlocuită cu o masă caldă, mai consistentă. Hrana servită la școală trebuia să asigure o treime din alimentația zilnică a unui școlar în perioada de creștere, adică 830 calorii, 21 grame de proteine și cel mult 23—31 grame de grăsimi. În 1971, peste 97 la sută din școlile suedeze aveau pus la punct acest sistem. El cuprinde un număr de 1,2 milioane de elevi între 7 și 19 ani, răspîndiți în 5 000 de școli.

Mai ales la început, părinții copiilor au avut rețineri față de această inițiativă și își trimiteau în continuare odraslele la școală, cu pachetul de mîncare. Încetul cu încetul, neîncrederea a dispărut chiar și la cei mai pretențioși. Acțiunea nu a fost

de loc simplă. Ea a obligat școlile la amenajarea de săli corespunzătoare, la cumpărarea de mobilier, tacâmuri, veselă, la angajarea de personal suplimentar etc.

Cantinele școlare asigură copiilor o masă hrănitoare, substanțială, gustoasă, alcătuită după cele mai moderne precepte culinare, pe care acasă poate n-ar căpăta-o. În general, masa constă dintr-un singur fel cald cu garnitură și un desert, dar nu prea dulce. Se servește mult carne slabă, pește, pui, ficat, chiftele și garnituri de cartofi, orez, legume verzi, morcovi cruzi, varză roșie. Felul principal e completat cu piine integrală (cu germene de grâu) unsă cu unt, brînză, lapte și, uneori, fructe. Rețetele sănătoase bazate foarte mult pe „linia verde” educă tînăra generație în sensul unei alimentații raționale, menite să influențeze cu timpul regimul de hrană al întregii populații. În această privință s-au și petrecut multe schimbări în ultimul deceniu. Masa

unei familii suedeze s-a transformat simțitor. În urmă cu 10—15 ani se mincau multe feluri grase, grele, cu sosuri, cârnați, dulciuri. De cîteva ani încoace se consumă din abundență salată verde, legume, fructe, ceea ce înainte cu 3—4 decenii era o raritate. La restaurante, salata verde stă acum pe masă ca parte nelipsită din meniu.

Masa la școli se servește în jurul orei 11, în săli amenajate cu gînd și relativ mici, deoarece s-a constatat că elevii se poartă așa mai civilizată decît în hale mari, cu aspect impersonal. La mesele pătrate sînt rotunde iau loc 6—8 copii. De cele mai multe ori ei se servesc singuri, căci e mai ieftin pentru școală.

Meniurile sînt publicate în zărele locale, astfel ca părinții să-și poată alcătui o masă diferită de cea de la școală, iar băcăniile își adaptează sortimentele în așa fel încît să poată oferi alimente complementare.

PETRE BANUS

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU